

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XVIII. évfolyam 5. szám

BUDAPEST

2009. szeptember-október

KÁLVIN

Nem volt szilárdabb, gótikusabb lélek,
Nem volt biztosabb ujj, Reá mutató,
Sem teljesültebb, szilárdabb ígélet,
Nem volt keserűbb, sziklazúzóbbszó!

Nem volt ily egyedül senki e földön,
S nagy magányában úgy mindenki vel egy,
Hol menekülés, száműzetés, vádak,
Hol belső gyötrelme ostromozta meg.

És mégis, mégis alkotott, épített,
Bármint kergették s nem volt megállása,
Szilárd Egyházat égrenéző szemmel,
Mely erős követét prófétáig ássa.

S bárha tévtanok szálltak erre, arra,
S lelket árverezni termelt sok Liga,
Szilárd kezében mennyei jót tartott,
S tisztán kimondta, hogy: Kell a Biblia!

Maga magyarázta, s éjszakák mélyén
Tisztán formálódta újból az Igék:
„Istennek ember adjon dicsőséget”,
S hit által nyeri meg Isten kegyelmét!

Horváth Loránd

Kálvin
oroszul
(7. oldal)

11. országos
konferenciánk
(8-9. oldal)

A szépre rácsodálkozó Kálvin

„Isten gyönyörűségünkről és vidámságunkról is akart gondoskodni. Így a fűekben, fákbán és gyümölcsökben a különböző használaton kívül célja volt neki a szép szín és a kellemes illat. Oly nagy szépséggel ruházta fel az Úr a virágokat, hogy az önkéntelenül is szemünkbe ötlük. És oly kellemes illatot adott nekik, hogy az észrevétlenül is belopódzik szaglásunkba, vajon hát bűn az, ha szemünk a virágok szépségében, s szaglásunk azok illatában gyönyörűséget talál?” (Institutio III 10,2)

Íme, az a Kálvin, aki az isteni szépség vonzásának is átengedte szívét! Ám elsősorban nem a külső szépség, hanem Istennek Jézus Krisztusban feltündökölt belső szépsége vonzotta. A testet öltött Ige szépsége. S mert ebben élt, belekerült a természet és a művészetek vonzásába is. Isten dicsőségének színpadán megnyitott szemekkel élt. Meglátta, szemlélte, csodálta a láthatóban a Láthatatlant. Csodálkozó ember volt. Nem csak roppant intellektussal hitújító gondolatkatedrálisokat építő teológus, hanem a szív lángolásával érző ember is. Intellektusa és szíve is olyan ívesen emelkedett ki korában, mint egy gyönyörű gótikus ablakív, mely felfelé szárnyalása közben is a földön maradt, s befogta és befogadta az elragadó természetet, virágainak, színeinek, illatainak látható és láthatatlan jelenlétét. Szemeivel, városi küzdelmekben megfáradt lelkével bizonyára többször is felpillantott a közeli

Mont Blanc égbeszökő, szikrázó csúcsaira, s onnan tovább a véghetetlen Isten fele. De így fogta be a genfi zsoltárok művészi szárnyalását és népiességét is szíve felhajtó erejével. Kálvin a szépség szerelmese volt, meg az intellektuális, hívő értelmű tervezés, építkezés lelki mérnöke is. De tudta, hogy sem az egyik, sem a másik nem önmagáért van. Minden akkor van a helyén, ha Istenre mutat, Róla szól, Hozzá vezet. Szív és intellektus Kálvinnál átváltozott Isten pásztorbotjává. Genfet, reformátusságot, századokat Istenhez terelő pásztorbottá. Oltalmat nyújtó Genfjében porcelánkészítők, szobrászok, üvegfűvők, szőnyegfestők, műbútorasztalosok, kőfaragók, kertépítők, művészi metszeteket készítő nyomdászok alkottak. Lépjük csak be a korabeli nyomdászok műhelyeibe, ahol valóságos könyvcsodák születtek: Robert Estienne nyomdász könyvtervező műtermébe, aki 1550-től reformátorunk Genfjében Párizsból menekülve talál alkotói nyugalmat, s Kálvin gondolatai ólommal testesülnek, könyvvé formálódnak keze alatt. A szépet nem önmagáért, hanem Istenre, önmagán túlmutató értéke miatt befogadó és tisztelő Kálvin Genfjében húzódik meg és alkot a francia betűmetsző művész, Geofroy Tory, meg Jean de Tournes, Dante műveinek illusztrátora, vagy a messze földön csodált és gyűjtött víznyomatok alkotója, Abraham Bosset. Elképzelhető lenne Kálvin nélkül a fény-árnyék

A szépre rácsodálkozó Kálvin

kontrasztjára épülő holland festészet bámulatos felvirágzása Rembrandtban, Frans Halsban, Vermeer van Delftben és másokban? Reformátorunk lett egyúttal a francia teológiai, morális és liturgiai prózairodalom megteremtője, akinek igehirdetése, levelei és írásai mutatják nagy fogékonyságát a fizikai és a morális, meg szellemi szépségek iránt. Nem véletlen, hogy ebben a Kálvinban 20. századi gondolkodók felfedezték az esztétikus embert, így a holland Abraham Kuypere, a francia Emil Doumerge, Leon Wencelius, Paul Romaine-Musculus és Albert-Marie Schmidt. És felfedezhetjük mi is a csodálkozó embert, a szinte halálig megőrzött szépérzéssel áldott intellektust. Aki csodálkozásra ragad minket is, és Szentlélektől ihletett lélekkel-szemmel meglátja és meglátatja, felfedezi és felfedeztetni a teremtett világ vizuális szépségeit, a hangok, a zene, a zsolnárok auditív szépségeit, a színek, illatok, ízek szenzuális szépségét. És az anyagi világban megjelenő szépségeken túl rácsodálkozik és csodálkoztat minket is a nem anyagi természetű szépségekre: Isten Igéjére, a morális értékekre, a hitelmények és a mennyei tudomány, meg a Szentírás ámulatba ejtő világára. Ez a csodálkozó Kálvin az, aki Isten dicsőségének a legkisebb szikrácskáit is észreveszi a világban. Szentlélektől támasztott érzékenységgel és látással a művészetek és a tudományok szolgálatát is abban ismeri fel, hogy ezek az Isten csodálatos bölcsességéről a földön és az égen megjelenő bizonyítékok számbavételét végezhetik. Segítségükkel mindenki megláthatja Isten alkotásaiban a hatalmas remekművet, ami aztán lelkünket az Alkotó iránti hódolatra hangolja. És amikor a reformátorunk által olyannyira szeretett zsolnárokat énekeljük, vagy amikor valami szépségre rácsodálkozunk az Igében és világunkban, amikor valamilyen nemes tett, szép gondolat, magával ragadó imádság, felemelő igei látás szépsége ragadja meg szívünket, gondoljon Isten hívó magyar református népe arra a Kálvinra, aki ezt is leírta: „Amikor éneklünk, biztosak lehetünk abban, hogy a szavakat Isten helyezi a szánkba, mintha Ő maga énekelne bennünk, hogy így magasztaljuk fenségét és dicsőségét”.

Dr. Békefy Lajos

Az Ige körül

Könyvek a Jelenések könyvében

Bibliaolvasó kalauzunk szerint az elmúlt hónapokban olvastuk a Jelenések könyvét. Rögtön az első rész 11. versében olvasunk arról, hogy „Amit látsz, írd meg egy könyvben”. De szó van később az *élet könyvről*, *lepecsételt könyvről*, angyalról, kezében nyitott könyvecskével, aztán később *könyvek nyitottak meg*...

Járjunk együtt utána az egyes könyvek jelentésének!

Az Újszövetség eredeti görög nyelvén a *könyv* szónak a *biblos* felel meg, ami általában könyvet, iratkeercset jelent. Találkozunk ezen kívül a Jelenések könyvében a *bibliion* szóval, ami általánosságban írást, feljegyzést, konkrét értelemben pedig kisebb könyvet, iratkeercset jelent. Egy alkalommal pedig a *bibliaridion* szó szerepel, ami kicsi könyvecskét jelent. Az egész Újszövetségben a *könyv* szó változatai 43-szor szerepelnek, s ebből 25 alkalommal a Jelenések könyvében.

A *biblos* – a könyv – abban az időben és azon a vidéken lapok kötege vagy tekerese volt, amit a papyrus növényből állítottak elő.

„Könyv” a Jelenések könyvében

A felolvasandó könyv

Először János arról a könyvről szól, amit írni készül: „Amit látsz, írd meg egy könyvben, és küldd el a hét gyülekezetnek” (1,11).

Ez egy valóságos, kézzel fogható könyvtekeres, amit le kell jegyeznie az idős János apostolnak, és mint körlevelet elküldeni a hét gyülekezetnek. Ilyen levelek folyamatosan közkezen forogtak az akkori gyülekezetekben.

Ez a könyv a korabeli olvasók számára vigasztalást, biztatást, bátorítást jelentett, hogy Isten uralkodik a világ felett, Ő kezében tartja az eseményeket – még a Sátán felett is van hatalma –, és nem tart örökké a szenvedés.

A Jelenések könyvének végén több intelmet olvashatunk.

– Először is *boldog, aki megtartja e könyv prófétai igéit.* (22,7)

– Aztán *ne pecsételd le e könyv prófétai igéit*, hiszen a Jelenések könyvét arra szánta Isten, hogy a keresztyén gyülekezetek megismerjék. (22,10)

– S végül Isten kijelentéséből sem elvenni, sem ahhoz hozzátenni nem szabad! (22, 18-19)

A lepecsételt könyv

Az 5. rész arról tudósít, hogy van egy könyv a mennyben, amely le van pecsételve, és sem a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt (= az alvilágban) nem méltó senki a pecsétek feltörésére.

Mi ez a könyv?

A továbbiakból megtudhatjuk, hogy ez a könyv a jövőt tartalmazza. Csak Jézus Krisztus méltó a könyv felnyitására. Csak a Fiúnak adja át a jövő titkát tartalmazó könyvet az Atya. És a Fiú azt közli belőle az apostollal, amit Ő tart szükségesnek.

Fontos figyelmeztetést jelent a lepecsételt könyv. Nincs joga senkinek a jövő iránt kutatni! Csalás joga senkinek a jövő iránt kutatni! mert Isten egyszerűen nem adja senki kezébe a teljes lepecsételt könyvet, csak annyit ismert meg velünk, amennyit a Szentírás kijelentése tartalmaz.

A nyitott könyvecske

A könyvecske (= *bibliaridion*) az egész Újszövetségben csak itt, a 10. részben szerepel. A szent író határozottan meg akarja különböztetni a *könyvecskét* a többi könyvtől. Ez a könyvecske az angyal kezében nyitva van. Nem lepecsételt súlyos könyv, mint az, amit az 5. részben ismertünk meg, hanem olyan méretű, amit át tud venni az apostol az angyaltól, és képes megenni.

Mi ez a nyitott könyvecske? Ez a mi Bibliánk. Isten kijelentése. Nyitott könyv. Átvehető. Arra a célra készült, hogy mindennapi táplálékunk legyen, teljesen belénk ivódjon, felszívódjon, egyé váljék velünk.

A nyitott könyv átvételével együtt feladatot is kap az apostol – és kap mindenki, aki átveszi a nyitott könyvet: *prófétálnod kell.* Ezért kell megenni! Ismerni kell az igét ahhoz, hogy helyén mondott igével tudjunk tanítani, inteni, bátorítani. A Lélek kardját – Istennek beszédét – fegyverül adja Isten a kezünkbe.

Az élet könyve

A könyv szó következő megjelenése az élet könyve. Így olvassuk:

Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevével az én Atyám előtt és angyalai előtt. (Jel 3,5)

A Biblia korában Izraelben is, meg a környező népeknél is a városok lakosságáról

névjegyzéket készítettek. A névjegyzékből általában csak akkor törölték valakinek a nevét, amikor meghalt. Legnagyobb büntetésnek számított, és gyakorlatilag teljes egzisztenciavesztést jelentett, ha valakinek a nevét még életében törölték a névjegyzékből.

Jézus Krisztus nem csak Jánossal üzeni, hogy vallást tesz nevünkről az Atyja előtt, hanem földön jártakor megígérte már ezt tanítványainak is. (Mt 10,32; Lk 12,8) Ígéretét a bizonyoságtételünkhöz kötötte: *ha valaki vallást tesz rólam az emberek előtt...*

Mikor kerül bele nevünk az élet könyvébe?

Nagy titkot tartalmaz az élet könyvére vonatkozó későbbi hivatkozás, amiből az derül ki, hogy a választottak neve már a világ kezdete óta be van jegyezve az élet könyvébe. (Jel 17,8)

Ugyanerről beszél Pál apostol az Eféz 1,4-ben (...magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt...), illetve Róm 8,29-ben (...akiket eleve ismert...). Pál apostol arról is tudósít, hogy amikor biológiaiul megszületünk, még lelkileg halottak vagyunk (Ef 2,1). Amikor újjászületünk, akkor kapjuk meg a mennyei állampolgárságot (1Pt 1,3). Jézus csak azokról tesz vallást mennyei Atyja előtt, akik Hozzá tartoznak.

Az egész Szentírás arról tanúskodik, hogy Isten már kezdetben döntött felőlünk, kiválasztott, adott időben életre kelt, és akkor át vesszük a „személyi igazolványunkat”. Számunkra akkor tudatosodik mennyei állampolgárságunk.

Még egyszer találkozunk az élet könyvével, amikor azoknak a sorsa végleg megpecsétlődik, akiknek a neve nincs ebben a könyvben. (Jel 20,15)

Életünk legalapvetőbb kérdése, hogy Jézus tesz-e rólunk bizonyoságot az Atya előtt.

A Cselekedetek könyve

Más könyvekről is tudósít a Jelenések könyve: *könyvek nyitattak ki.* (Jel 20,12)

Ezek a könyvek kinek-kinek az élettörténetét tartalmazzák. Csak a halottak fognak megítéltetni cselekedeteik alapján. Kénytelenek lesznek látni, hogy Isten ítélete jogos, és igazságos. Meg fogják látni, hogy hány alkalommal látogatta meg őket Isten a kegyelem ígéivel, s ők elutasították. Jézus így tanít erről az ítéletről: *Mert eljön az Emberfia Atyja dicsőségében angyalaival együtt, és akkor megfizet mindenkinek cselekedetei szerint.* (Mt 16,27) Erre az ítéletre azonban nem mennek azok, akiknek a neve be van jegyezve az élet könyvébe, ugyanis ők nem halottak! (Jn 3,18; Jn 5,24)

Kedves Presbiter Testvérem! A Te neved szerepel az élet könyvében?

Dr. Viczián Miklós

NEHÉZ KÉRDÉSEK (V.)

Szeretjük-e ellenségeinket vagy sem?

Ezúttal arról gondolkozzunk el és vizsgáljuk meg a magunk életét, hogy milyen a viszonyunk ellenségeinkkel,

SZERETJÜK-E ELLENSÉGEINKET VAGY SEM?

Bizonyára többen felkapják a fejüket: Szeressem azt, aki ellenem van, aki nekem rosszat akar? Szeressem ellenségemet?

Erre a kérdésre háromféle válasz adható.

Az első az, amire már az előbb utaltunk: miért kellene nekem az ellenségemet szeretnem, aki árt nekem, aki meg akar károsítani, aki vagy akik elrontják a jó emberi kapcsolataimat?

A második csoport azt mondja, magát vallásosnak tartva, hogy nem kell szeretnem az ellenségemet, mert még a Bibliában, főleg az Ószövetségben az ellenség ellen imádkoznak a zsidók, sőt Isten biztatja őket, hogy harcoljanak ellenségeikkel.

A harmadik csoport azt mondja: igen, Jézus arra tanít minket, hogy szeressük ellenségeinket, de ez nagyon nehéz, hogy valakit szeressek, aki ellenem van, de megpróbálok...

Vizsgáljuk meg egy kicsit részletesebben a Biblia fényében ezt a kérdést!

Vannak-e ellenségeink? Igen, vannak. Vagy azért, mert mi is gyűlölettel tekintünk rájuk, vagy mert megrontják kapcsolatainkat, érdekeinket semmibe veszik. A Sátán a bűneset óta szerzi az ellenségeskedést. Akkor Isten és ember között, azután már a következő nemzedékben ember és ember között: Kain és Ábel esetében, és azóta évezredekken keresztül. Ma különösen aktuálisnak érezzük ezt, mert a gyűlölködés ma ember és ember, közösség és közösség, vállalat és vállalat, nemzet és nemzet között naponta előfordul.

Ha vannak ellenségeink, akkor miért szeressük őket? Attól nekünk nem lesz jobb, az ellenségünk meg továbbra is ártalmunkra tesz? Valóban az Ószövetségben a zsidó népnek állandóan harcolnia kell ellenségei ellen. Igaz, hogy van, amikor elhangzik az, hogy maradjanak veszteg, mert az Úr harcol majd értük. Sőt, már az Ószövetségben megjelennek olyan Igék, amelyek másfajta erkölcsöt sugároznak. „Ha ellenséged elesik, ne örülj, és ha elbukik, ne vigadjon a szíved, mert az Úr meglátja, rosszalja, és elfordítja haragját róla.” (Péld 24,17-18) Ugyancsak a Példabeszédek Könyvében: „Ha éhezik, aki gyűlöl téged, adj neki kenyeret, és ha szomjazik, adj neki vizet, mert paraszat gyűjtesz a fejére, az Úr pedig visszafizeti, amit adtál.” (Péld 25,21-22) Ezekben az igékben még nem jelenik meg a szeretet, de az már igen, hogy ellenségeddel szemben is légy erkölcsös, add meg, amire szüksége van és ne örülj, ha győztél felette. Vajon idáig eljutottál-e már, Kedves Testvérem. Kész vagy-e segíteni bajba jutott ellenségeden? Hogy lehet eljutni erre a lelki állapotról vagy még tovább?

Erre Jézus tanít minket: „Ha azokat szerettétek, akik szeretnek titeket, miért érdemelnétek jutalmat? Hiszen bűnösök is szeretik azokat, akik őket szeretik. És ha azokkal tesztek jót, akik veletek tesznek jót, miért érdemeltétek jutalmat? Hiszen a bűnösök is ugyanazt teszik. És ha azoknak adtok kölcsönt, akiktől reméltétek, hogy visszakapjátok, miért érdemeltétek jutalmat? Bűnösök is adnak kölcsönt bűnösöknek, hogy visszakapják azt, ami jár nekik. Ti azonban szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót és adjatok kölcsön, semmit nem várva érte: nagy lesz akkor a jutalmatok és a Magasságos fiai lesztek, mert ő jóságos a hálátlanok és a gonoszak iránt.” (Luk 6,32-35.)

Jézus erre a maga életével és halálával példát mutatott nekünk, amikor a keresztfán imádkozott azokért, akik őt keresztre feszítették.

Hogyan lehetséges nekünk ide eljutni? Ha elkezded imádkozni ellenségeidért! A Bibliából lehetne példát felhozni arra, hogy hányan követték Jézus példáját. Például István vértanú. Itt azonban csak arra a kedves ismerősömre utalok, aki azt mondta egyszer, addig nem szeretett menyére: „Addig imádkoztam érte, amíg megszerettem.”

Te Kedves Testvérem, melyik csoportba tartozol? Ha nem a harmadikba, akkor imádkozz ellenségeidért, akik lehetnek a családban, a munkahelyeden, a lakóházban, a politikában, mindenütt!

Ha a harmadikba, folytassad az imádkozást. Meglátod, szebb lesz a világ körülötted!

Dr. Ritoók Pál

NYITOTT SZEMMEL

„Fiak és fiatalok”?

Sajtóhibákról nem szoktak újabb cikket írni, legfeljebb helyreigazítást. Ui. legtöbb sajtóhiba esetében logikusan kikövetkeztethető, mi lett volna a helyes szöveg. Előző számunkba írott cikkem címének azonban értelme is módosult. „Tanítsátok meg ezeket a fiataloknak is” – így szól az idézet Mózes 5. könyvéből, melyet címmül választottam. A nyomtatásban ez úgy módosult, hogy „...a fiatalnak is”.

Mózes 5. könyvében arra inti a választott nép tagjait, mindenki mondja el fiainak mindazt, amire az Úr tanította őket. Természetes, hogy fiatal, sőt gyermekkorban kell ezeket közölni, Isten üzenetét to-

vábbítani, de az eredeti mondatban az is benne van, kinek/kiknek a feladata ez.

Jó dolog (lenne), ha a társadalom azonos erkölcsi követelményeket támasztana a fiatalabb nemzedékekkel szemben. De ezen belül, vagy éppen ennek híján a szülők (és különösen az apák) felé szól az Ige: nekik (nekünk) kötelességünk a tanítás és a biztonyságtétel a ránk bízott ifjak – vagyis saját gyermekeink felé – továbbadni Isten üzenetét!... Amit Isten feladatként ránk bízott, annak teljesítését nem várhatjuk másoktól, társadalomtól, iskolától, hittantól, vagy akár az egyháztól sem!

Kövespataki László

Menedék és oltalom

1. Me - ne - dék és ol - ta - lom. Meg - tar - ta - tás

vagy Jé - zusom. Rád, né - zek, ha már nem bírom. Könnyebb

úgy, ha kezéd fogom. Me - ne - dék, Te drága menedék.

2. Köszönöm, hogy életem Tiéd lehet, bár értelem. Fel nem fogja, mért szeretsz, Miért tartasz, miért vezetsz, Köszönöm, Megváltóm, köszönöm.

3. Örömöm és bánatom Tőled veszem, Tőled kapom. Tőled, Benned, csak általad. Szívemből ha hála fakad, Köszönöm, Megváltóm, köszönöm.

4. Kegyelem és irgalom, hogy Szent Neved magasztalom. Méltó vagy, hogy életemmel dicsérjelek buzgó szívvel, Menedék, Te drága menedék.

Vándor Gyula gyűjtéséből

Institutio

„Ez a könyv a legmagyarabb könyvek egyike. Nincs még egy másik írásmű, amely közvetve vagy közvetlenül többet tett volna színtiszta magyarok szellemi életének alakítására, mint Kálvin János Tanítása. Mi magyar reformátusok világtörténelmi hivatásunk utlelét látjuk benne, s valahányszor igazságaiban elmélyedünk: hitünk megerősödik, körülvesz öröklött világosságunk, s ellenkező tanítások vad szélviharában az ő 'szirtlelkébe' fogódzunk bele”.

(Ravasz László)

A HIT

mindent kipótol, helyrehoz,
tudományt, kenyeret, méltóságot ad
– de a hitet nem pótolja semmi.

(Ravasz László)

Hétköznapi hitvallók (30.)

Gász Jánosné és Kovács Jenőné komasszonyok. Mindketten presbiterek. Az utolsó helybenlakó lelkész más helyre távozott. Ők lettek a templom, a parókia, a gyülekezet őrállói. A templom 600 ülőhelyes, a falu lakossága 150 fő. A templom épületek – 1913-ban – még szűkös volt a hely. Az 1950-ben végrehajtott kegyetlen kitelepítés, majd a téesz szervezés, a határsáv közelsége egynegyedére apasztotta a népet. Ez is az épülő szocializmus egyik „gyümölcse”.

Jött egy hatalmas nyári vihar, amilyen csak az Alpok-alján tud kerekedni. Valóságos tájfun. Egy óra alatt 120 milliméter eső zúdult le. A vihar pedig a tetőpala alatt visszanyomta a templomba a vizet. Tönkrement a gyönyörű festés. Másik nyárra kiszáradtak a falak, s a templom szebb lett, mint volt. Ám a festők csak úgy vállalták a nagy munkát, ha a néhai mintákról sablonokat kapnak. Ilyenek meg nem voltak.

A két kitűnően kézimunkázó presbiter asszony majd két héten át minden szabad idejét az állványzaton töltötte. Lemásolták a helyenként még halványan látszó mintákat. Elkészítették a sablonokat. A festők lelkesen dolgoztak, mert ilyet ők még nem láttak...

A nagy munkát következő Újév másnapján presbiternap követte. Ez – a szervezők nem is gondoltak erre – egyházmegyei presbitertalálkozóvá duzzadt. (Ugyanis az akkori esperes az országhatár közelségére hivatkozva betiltotta.) Ám Isten Ófelsége nevében az egyházmegye presbitériumiak eljöttek. Az elvárt 50 személy helyett 141! A presbiter asszonyok ájuldoztak. A közebédnél 50 főre számítottak... – Végül ezt a kérdést is megoldották. A 141 tányérba 14-14 kocka húst adagoltak, s erre merték a pörkölt többi tartozékát. Bizonyították, hogy a presbiter nem ismeri a lehetetlent, soha sem tehetetlen. Megtapasztalja: „Segíts magadon, Isten is megsegít!” Avagy: „...mindent hiszen, mindent remél...”

XX. századi „gályarab”-prédikátorok

Molnár István

(1888-1956)

Mi a közös Mindszenty József Magyarország hercegprímása és Molnár István kápolnásnyéki református lelkipásztor sorában? Lehet-e egyáltalán valami közös az életükben? Az előbbi mintegy hétmillió római katolikus főpásztora és a Római Kúria bíbornoka, az utóbbi 790 kápolnásnyéki református lelkigondozója. Az esztergomi bazilika és a Velencei-tó melletti kis istenháza között nagyobb a távolság, mint Makó vitéz és Jeruzsálem között... – Mégis van, ami közös a két életsorsban: mindkettő felelősséget érez a magyar ifjúság iránt, s mindkettőnek a hírhedt Alapy Gyula az ügyésze...

Mindszenty hercegprímás élete, ügye közismert. Molnár Istvánról megfeledkezett mind a hivatalos egyház, mind a közvélemény. Élettörténetének akár ezt a címet is adhatnánk: „Emberrablás magyar (ÁVO) módra”.

Halála óta 53 év telt el. Amit száraz adatokból összegyűjthettünk, a következő: született 1888. március 27-én Köröstarcsán. Földműves szülők gyermeke. Édesapja: Molnár Béla, édesanyja: Rózsa Amália. 1915–20 között Mágócsón lelkész. 1916-ban házasodott. 1920-tól eltűnéséig (1952) Kápolnásnyék lelkipásztora. 1938-tól özvegyen élt. Feltehetően felelősen szerethette az ifjúságot. Erre utal a Kápolnásnyéken 1925. július 7-12. között tartott ifjúsági konferencia. Ezen mintegy 200 gimnazista vett részt. Ilyet szervezni viszonylag kis gyülekezeti háttérrel emberfeletti feladat. Mártírságát is az ifjúsághért való felelősségének köszönheti.

Ugyanis az 1952-ben még egyházi tulajdonban lévő (már csak néhány hétig) pápai és lónyai utcai gimnáziumok céljára Kápolnásnyéken két ősi alapítványi birtokot meghagytak. A helyi tévészcsé vezetőség azonban e mentesítéssel nem törődve, évről évre tiltakozott ez ellen.

Ekkor történt, hogy a 64 éves lelkipásztornak táviratot kézbesített a posta, mely szerint otthon élő testvére haldoklik, s ha látni akarja még, azonnal utazzék haza. Ebben az időben még igen akadozott a vasúti közlekedés. Volt azonban lova, kocsija. Befogott, s azonnal indult Tiszán-

túra. Baracsán még látták. Ezután nyomaveszett. Hogyan tűnhet el lovastól, kocsistól egy ember?

A presbitérium egy hét múlva értesítést kapott a budapesti püspöki hivataltól, hogy megüresedett a kápolnásnyéki lelkészi állás. Helyettest neveztek ki. Bereczky Albert iktatta be a helyettest. (Akkoriban nem szokta püspök iktatni a lelkészeket. Nyilván azért küldték őt, hogy a vele érkező „slepp” láttán ne hangozzanak el „kényes kérdések”.)

Hamarosan Alapy Gyula főállamügyész aláírásával vádiratot és kihallgatási jegyzőkönyveket kapott a megyei bíróság. (A főügyész a komáromi szerzeteseknél tanult, s már túl van a „Mindszenty-ügyön” is. Sok embert kivégeztetett, majd maga is öngyilkos lett.)

Molnár István kihallgatási jegyzőkönyvei túléltek a kommunizmus négy évtizedét, s az ezt követő iratmegsemmisítéseket is. Elolvashatók. Fenyegetések, kínzások, mesterséges ébrentartások, kémiai szerek nem érték el céljukat. Nem elrablása okával: a református alapítványok védelme (ez súlyos gazdasági „bűncselekmény” abban az időben), hanem nagyon „semmitmondó” váddal illetik.

Íme a vádirat: „Budapesti Államügyészségtől. 1952. áü. 002171/1. sz. (A „00”-ás ügyek szigorú államtitkot képeznek. Tehát egy látványos kirakatpért akartak indítani! – megj. P. V.)

„Megyei Bíróságnak, Budapest. A nyomozás iratait a következő vádirat benyújtásával küldöm át: 1952. évi október 2. napja VII. zv. 2. § b) vádolom az alábbi tényállás alapján: A vádlott 1920 óta mint református lelkész működik Kápolnásnyéken. 1951 novemberében az ottani református parókián sajtóviták leple alatt összegyűjtötte a ref. híveket, és ott a népi demokratikus rendszer ellen izgatott, háborús rémhíreket terjesztett. Ezekhez az anyagot az amerikai és angol rádió magyar nyelvű hazug híreiből merítette...”

„A rendes havi lelkész összejöveteleken hallott imperialista, rágalmazó híreket a presbitériumi összejöveteleken elmondotta. Ilyen alkalmakkor rágalmazta a Szov-

jetuniót és közeli rendszerváltozásról beszélt. Ismételten kifejtette, hogy Koreában nem folyik baktériumháború, és ezzel kapcsolatban rágalmak özönét zúdította a Kínai Népköztársaságra és a magyar sajtóra...”

Dr. Alapy Gyula sk., Dr. Avar Jenő s. k.

Dr. Jónás Béla tanácsa tárgyalja az ügyet. Zárt tárgyalást és közlési tilalmat rendel el. A megyei bíróság Bp. III. 112171/1952. sz. a. hoz határozatot.

A „vádlott” négy évi börtönt, tíz év közügyektől való eltiltást (többé nem teljesíthet lelkészi szolgálatot), és teljes vagyonelkobzás büntetését kapja.

Molnár István elfogatása előtt egy öngyilkos gazdát temetett. „Mi hagyományosan elítéljük az öngyilkosságot, de elítéljük azokat, akik ide kergetnek”.

Még nem is tárgyalták Molnár István ügyét, a falusi elvtársak mindenét szét-hordták. Így a vagyonelkobzás tétele csak fikatív lehetett. Tragikomikussá mindezt az teszi, hogy még 1956. július 22-én bekövetkezett halála után három évvel is deputáció száll ki a vagyonelkobzás végrehajtására.

1953-ban – Nagy Imre rendelete alapján – amnesztiával szabadult, de csak a közeli Agárdon telepedhetett le a XII. u. 8. szám alatt. Máté János lelkész búcsúztatta az Úr sokat szenvedett szolgáját.

Dr. Papp Vilmos

Bibliai útikalauz a házassághoz

Előadássorozat

2009. őszén hétfő este 18 órakor a Ráday Kollégium Dísztermében IX. ker., Ráday u. 28.
Előadó: *Dr. Pálhegyi Ferenc*

November 2.

A megszentelődés útja a házasságban (Előadó: *Fűtő Róbert*)

November 9.

Szükségletek és szerepkörök

November 16.

A kapcsolat szakítópróbái

November 23.

Egységet építő konfliktuskezelés

November 29.

A végállomáshoz közeledve

Képes Kálvin életrajz (V.)

1540-1541

V. Károly császár a regensburgi birodalmi gyűlésen próbálta közelebb hozni az ellenséges protestánsokat és katolikusokat, kivált a megigazulás tanában. Márciustól júniusig nem sok lépést tettek egymás felé, de Kálvin elmélyítette kapcsolatát Melanchthonnal. A túl drága városból Bucer és Melanchthon marasztalása ellenére visszatér Strassburgba. Még ott volt, amikor hírt kapott a Strassburgban kitört pestisjárványról, és felsége megbetegedéséről. Hónapokon át a Neue Waag tornyában tartózkodott.

1541

A genfi Városi Tanács felkéri Kálvint, hogy legyen lelkész a városban. Hosszabb vonakodás után elfogadja a felkérést. A Városi Tanács erre szintén elfogadja a Kálvin által létrehozott Egyházi Rendet (Ordonnances ecclésiastiques). Ebben négyféle egyházi tisztet, „hivatalt” különböztet meg: a lelkészekét, a tanítókéket, a presbitereket („vének”) és a diakónusokét. Létrehozzák a konzisztóriumot az egyházi rend betartásának biztosítására. Háromfajta fegyelmezési eszköze van a konzisztóriumnak, a későbbi presbitériumnak: intés/figyelmeztetés, exkommunikáció/kiközösítés, büntető eljárás a genfi Városi Tanács előtt. A konzisztórium nem avatkozhat bele a világi terület dolgaiba, illetve a bírói gyakorlatba, de ez fordítva is fennáll.

1543

A párizsi Notre Dame előtti téren nyilvánosan elégetik fő művét, az Institutot. Az ellenreformáció egyre inkább beindul.

1547

Február 18-án meghal Luther Márton Eisenbergben, majd Wittenbergben temetik el. Kálvin nagyra becsülte Luthert, „az egyház hű tanítójának” nevezte. Véleményét mindvégig tisztelettel fenntartotta, bár az úrvacsoráról vallott nézeteikben határozott különbségek voltak.

Hollandiai beszámoló (III.)

A történelmi változások után az iskoláink visszanyerése idején, s újjak alakításakor az Uni, *Tüiski István* lelkész javaslata és tájékoztatása alapján létrehozta az ETI (Edukatio Transfer International) szervezetet, mely hosszú éveken keresztül nyújtott támogatást itthoni és kárpát-medencei iskolák indulásához, különösen a kárpátaljai gimnáziumok születéséhez. A fennmaradásukhoz már sokan mások is hozzájárultak, így különösen a ridderkerk-i gyülekezet és *Dr. Maria de Schaaf* Keresztény Református Egyházának kezdetől fogva hűséges, támogató és látogató közössége.

De ez a szervezet látta el bútorokkal felszerelve számtalan iskolánkat, sőt a Sárospataki Református Teológiát is teljes egészében, internátusaival együtt. Ez a kapcsolatrendszer juttatta el a Károli Gáspár Református Egyetemünk alapításának a szándékát a holland történelmi egyházi vezetőségig, és így zárkóztak fel később az alapító szándék anyagi és erkölcsi meghatározó támogatásáig, és segítettek a pozitív zsinati döntés megszületését. De ebben a kapcsolatrendszerben és személyi elkötelezettségben kaptunk milliós nagyságrendű támogatást „A Trianon utáni első Kárpát-medencei, sárospataki esperesi találkozó” megvalósításához is (az egész sárospataki Bodrog Szállót minden egységével lefoglaltuk vendégeink számára). A találkozó lebonyolításában *Korsós István* tiszáninneri egyházkerületi főjegyző és *Kiss Endre József* könyvtárvezető jelentett nagy segítséget. A következő évben Nagyberegen, Kárpátalján ismétlődött meg a találkozás, s így a pataki indulás lett a Magyar Ref. Világszövetség és a Tanácskozó Zsinat kiindulási alapja.

A Zsinat akkori elnöke, *Dr. Hegedűs Lóránt*, illetve elnökségi tanácsának tagjai, Erdély, Kárpátalja, Felvidék és Délvidék püspökei és világi felelősei, iskolaalapítóikkal együtt, vagy egyénileg, ismételten megtapasztalták ennek a hollandiai-magyar háttérrel szolgáló szervezetnek, előkészítő segítségét, áldásait és vendéglátó szeretetét. Isten munkája és csodája volt, hogy a hollandiai magyar képviselő elérte, hogy a legkülönbözőbb nagy és kisebb egyházi közösségek felelősei közös bizottságot formáljanak iskolaügyünk kérdésében.

Amiről itt érintőleg írtunk, az csak egy csatorna a sok közül. Sok más is volt, és sok meg is maradt. *Dr. Szabó István* püspök úr és *Dr. Jan van der Graaf* éppen az áprilisi hónapban készített elő egy találkozót, melyben ismételten 15-15 holland és magyar lelképásztor folytatott teológiai megbeszélést. Mennyi más és más csatorna működik még... Isten iránti felelősségünk, hogy hálásan emlékezzünk, munkálkodjunk, és megbecsüljük azokat, akik egy adott időben – tévedések és hibák közepette is – nagy dolgok alapjait vethették meg a jövő számára.

S ha már a jövő felé nézünk, zárjuk ezt a nagyon vázlatos írást annak a jó hírek és reménységnek a továbbadásával, mely a korábban említett egyházi szomorúságok ellenére élő és ható valóság. Az elmúlt években kimunkált történelmi lépésben egyesült a két nagy holland református ág, s talán a missziói és a magyar ref. kapcsolatok útján is, hogy a kisebb, egyházi hitvallásosan nagyon elkötelezett közösségek is oldottabbak lettek egymás felé. Az EO pedig, a Holland Evangéliumi Rádió, olyan ifjúsági és idős tömegeket ér el, melynek látható jele az évenkénti 40-50 ezres, stadionnyi ifjúsági konferencia – mély, lelki ébredési üzenetekkel. Egy megkísértett társadalmi, sőt egyházi helyzetben vasárnapi TV istentiszteleteik, adásaik valóban fénylő, vonzó, megszólító ajándékok.

Imádkozunk azért hálaadással minden elvett jóért, és reménykedve örvendezzünk, mert Isten Országának ereje, az Úr karja nem rövidült meg. Bízunk abban, hogy a hollandiai magyar lelkigondozói szolgálat nem csupán a menekülőket fogadhatta, de az ismeretet és munkát keresőket és a túrázó fiatalokat is el fogja érni, ahogy ennek máris jelei vannak.

És gondolkodunk el csendben azon is, hogy hányan, és hány helyen hoztak már életáldozatot a mi népünk lelki és fizikai megmaradásáért, s mi magunk mennyi időt, erőt, áldozatot és imádságot fordítunk rá?

Dr. Szabó Dániel

Szenzáció: Kálvin oroszul

Lapunk olvasóinak ismételtelen hirt adtunk már a születő orosz református gyülekezetekről és bontakozó teológiai munkásságukról. Most a Kálvin év keretében, Kálvin János alapművének, a Keresztyén Vallás Rendszerének orosz nyelvű fordítását, kiadását kívánjuk röviden bemutatni. E cikk szerzője a fordítási munkálatok, illetve a kiadást előkészítő tanácskozások idején (1990-es évek) ismételten megfordult Moszkvában és Szentpétervárott, ahol a könyv munkálatai kapcsán orosz-amerikai-holland-magyar missziói konferenciákat is tartottak, melyeknek egyik állandó orosz-angol tolmácsa, Elene Deis, hugenotta gyökereket őrző orosz nyelvtanárnő volt, aki hosszabb ideje Magyarországon él és az orosz-magyar reformációs kapcsolatokat is munkálja. Az ő segítségével adunk most rövid tájékoztatást az orosz kiadásról.

A legjelentősebb európai, sőt ázsiai nyelvek után rendkívüli esemény volt a 1997-ben megjelenő orosz nyelvű Kálvin kiadás. A fordítás az eredeti ötkötetes Kálvin mű alapján történt, *Institution de la religion Chrétienne*, melyet gondos előkészítésben a strasburgi egyetemi vallástörténeti kutatóközpontja bocsátott a fordítók rendelkezésére.

Az orosz kiadás első kötete számtalan bevezetést tartalmaz és a három kötet öleli fel az egész eredeti anyagot, illetve a nevek, szerzők és a munkacsoport egészének ismertetését, a figyelembe vett minden más fordítást, a szükséges indexszel együtt. Minden kötethez kommentár jellegű anyagot is csatoltak.

A címlap belső oldalán angolul is olvasható a kiadást támogató egyház neve: the Christian Reformed Church of North America. CRC Publications / World Literature Ministries, vagyis az Amerikai Keresztyén Református Egyház és Irodalmi Szolgálata, Grand Rapids. Itt kapnak említést a történelmi változások után Oroszországban egy időre rendkívüli missziói mozgásteret nyert intézmények: *The Back to God Hour* (Visszatalálás Istenhez) és *Christ for Russia* (Krisztust Oroszország számára). Ezt az amerikai református egyházat a Hollandiából kivándorolt reformátusok alapították, mely mintegy háromszáz gyülekezetével és háromszázezer tagjával az egyik legerősebb missziói felekezet s a legjelentősebb humán egyetemeket hívta életre Amerikában.

Az első kötet bevezető részében a fordítók és a kiadó őszinte köszönetnyilvánítása olvasható John DeJager főszerző és munkatársainak, továbbá Eugene Kashirski vezető nyelvész teológusnak és Vladimir Lotsmanovnak, a moszkvai Kálvin Tanulmányi Központ alapítójának, nagyon lelkiismeretes lektori munkájukért.

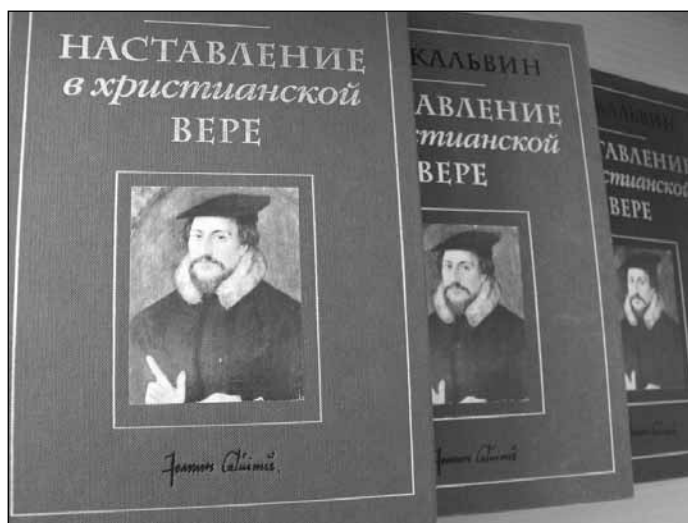
A fordítás folyamán a nyelvtudomány doktorai elkötelezetten törekedtek arra, hogy megőrizzék a szerző eredeti stílusát és nyelvét. A modernizációt, de az erőltetett archaizációt ugyanakkor kerülték, ahogyan Kálvin 16. századi nyelvezetét sem kívánták egyszerűsíteni. Így lehetőség szerint a legtöbbet őrizték meg a kor teológiai-akadémiai nyelvezetéből. Ezért a fordítás nyelve – az

orosz nyelvben – szinte a modern protestáns teológiai szótár példaértékű szótáryagává lett.

A bibliai hivatkozásokat az orosz szövegben gyakorlatilag változtatás nélkül vették át. Olyan esetekben, amikor a szövegben idézett igei rész és az orosz bibliafordítás között jelentős eltérés mutatkozott volna, a Kálvin szövegét szóról szóra fordították, de lábjegyzetbe hozták az orosz bibliafordítást is. Az egyházi atyáktól átvett idézeteket vagy a középkori filozófusokra történő utalásokat egybevetették a görög és latin eredetivel. A kommentár anyagot főként az angol fordításból merítették.

Az első orosz kiadáshoz írt bevezetés nagyon részletesen taglalja Kálvin vallási, filozófiai és szociáletikai szemléletét, „a református igei látás” alapvető szempontjait. Hasonlóan alaposan elemzi a történelmi háttérrel, a kort, melyben ezek a tanítások megszülettek és ismertté váltak. A neveket mindig orosz helyesírással olvashatjuk, de a nevek után mindig ott áll a latin, görög, francia vagy angol írásmód is.

A Kálvin Intitútoja 1999. októberében a szentpétervári nemzetközi keresztyén Irodalmi Kiállításon „Az év legjobb könyve” címet kapta. A könyv iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg. A húszeszes kiadás csak éppen egy csepp volt az orosz lelki tengerben. A hiányt pótlandó a moszkvai

Református Tanulmányi Központ rendszeresen kibocsát egy kisebb teológiai folyóiratot, melyben egy-egy fejezetet ismert Kálvin művéből, annak mai aktualitását is kifejtve. Ezekben olvashatunk történelmi ismertetést arról is, hogy II. Katalin cárnő „kapunyitása” idején (aki Nagy Péter unokája volt), nem csak német lutheránusok, hanem holland reformátusok és francia hugenották is vándoroltak be Oroszországba, akiket később egységesen csak volga-németekként emlegettek. Mivel az orosz felső tízezernek szinte első nyelve volt a francia, érthető, ha már akkor kálvini hatások is érték ezt a réteget. A mostani időben a szellemi elit, főként a nyelvészek jutottak leghamarabb – még a fordítások előtt –, könyvtári kutatások útján a Kálvin mű közelébe.

Így lesz érthetővé, hogy Moszkvában, Szentpétervárott, Tverben, Omszkban, Tomszkban, egész Vlagyivosztokig többnyire magasan képzett értelmiségiek csatlakoznak a reformációs törekvésekhez. Bizonyos, hogy a fordítás és a könyv elismertsége megnövelte az induló reformációhoz csatlakozók társadalmi megbecsültségét. Vladimir Lotsmanov a mű első olvasását földrengési élményhez hasonlította, Eugene Kashirski pedig a művet az oroszországi protestantizmus zászlóshajójának nevezte.

Adja Isten, hogy a mű igei üzenete és tanítása minél többek szívében gyökeret verhessen, gyümölcsöt teremjen, életek és közösségek megújulását és Isten dicsőségét munkálva. Imádkozunk és dolgozunk, hogy mi pedig lehessünk ennek a zászlóshajónak és az orosz reformációnak révkalauzai.

Dr. Szabó Dániel

SZÖVETSÉGÜNK 11. ORSZÁGOS

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2009. szeptember 3-5. között tartotta 11. Országos konferenciáját Tahiban, a Református Konferencia Központban 92 résztvevővel. *A konferencia Kálvinnak a mai gyülekezetek mindennapjaiban betöltött szerepével foglalkozott.*

Kálvin életének áttekintése és életének, tanításainak időszerűségét vizsgálva a következőket tartja szükségesnek megállapítani:

❶ Kálvin az egyházat tisztelő családban felnőve, és ifjú korában folytatott bölcsészeti, jogi és teológiai tanulmányai után, Isten által kimunkálva megtért. Mindezek alapján felismerte, hogy *a teremtett világ és annak szép rendje Isten irányába mozdítja az ember szívét.* Ez, a környezetvédelemmel kiemelten foglalkozó korunkban arra tanít, hogy mi is gyönyörködünk az Isten által teremtett világban és annak szépségét őrizzük meg.

❷ Kálvin sokirányú tanulmányai azt is bizonyítják, hogy *Kálvin sem tudomány-, sem művészetellenes nem volt.* Nagyon fontosnak tartotta az emberi hangot, szóban és énekben, még zenei kíséret nélkül is. Vallotta, hogy a zsolnárokban az Isten maga adja nekünk a dicsőítés eszközét, ezért annak az istentisztelet keretében való megszólaltatását igen fontosnak tartotta. Erre mai gyülekezeti éneklésünkben hangsúlyt kell helyezni, mert helyesnek tartjuk, ha istentisztelet nem múlik el zsolnáreklés nélkül. Kálvin nem utasította el sem a festményeket, sem a szobrokat, de nem a templomban, mert azok a figyelmet vonják el. Azt vallotta, hogy az egyetemes kegyelem a tudományban és a művészetben megjelenik, és ezek Isten dicsőségét szolgálják még akkor is, ha azokat olyanok művelik, akik nincsenek a mi hitünkön.

❸ Kálvin életének eddig alig említett területe *szociális tevékenysége, illetve erről szóló tanításai.* Az ő kora is válságos korszak volt: a feudális korszaknak a korai kapitalizmusba való átmenetének időszaka. Ebben az időben súlyos gazdasági, társadalmi és erkölcsi válság volt Európa nyugati felében. Kálvin, aki maga is menekült volt Genfben, amit jelez, hogy nem tudott genfi választópolgári jogot (citoyen) sem elnyerni, átélte ezt a válságot, de azt is, hogy a Franciaországból menekült társai, a hugenották, Genfét – szakértelmük révén – meggazdagították, de maguk is gazdagok lettek. Az így meggazdagodott életükben nem egyszer áthágták a gazdasági, társadalmi és az erkölcsi normákat. Ezért Kálvin szükségesnek tartotta, hogy a szociális kérdésekkel behatóan foglalkozzék.

Szükségesnek tartotta, hogy a gyülekezet a diakónusi szolgálatot az ősegyházban kialakított szolgálati formájára visszaalakítsa. A diakónusok feladata volt, hogy a szegényeknek szükséges lelki és anyagi támogatást ne a gazdagok nyújtsák, hanem a

gyülekezet. Ugyanakkor szükségesnek tartotta, hogy a munkára képes embereknek legyen alkalmuk munkára, és azt végezzék is el. Ennek szemléletes példája, hogy Kálvin ispotályt (kórházat) alapított fertőző betegek számára. Azt vallotta, hogy az egyháza anyja, aki a gyermekeit védeni, óvni, nevelni tartozik. Ebben is Krisztus a példa, aki sohasem tétlenkedett. Mindezt Kálvin ebben a mondatban foglalta össze: *Ahol Istent megismerik, ott ápolják az emberséget.*

❹ Kálvin ezen tevékenységének háttérét Isten megismerése alapján létrejött életformája jelenti: az egyénileg és a közösségekben folytatott *imádságai*, a Biblia alapos és rendszeres tanulmányozása és a zsolnáreklés. Ennek az életformának kiterjedt és állhatatos követése tette lehetővé, hogy nehéz élete, a menekülések, betegségek ellenére kiterjedt szociális tevékenységével egyidejűleg rendszeres igehirdetői szolgálatot végzett és kiterjedt levelezést folytatott.

❺ Részletesen foglalkozott a konferencia történelmi keretben Kálvin magyarországi hatásával is. Kálvin reformációjának, vagyis az ősegyházi formára való visszaalakításnak az is fontos eleme, hogy felismerte,

hogy *az ősegyház lelkeségi (spirituális) és önkéntes közösség volt.* A keresztyénség államvallássá vált és ezzel hierarchizált egyházzá alakult, ahol a lelkeség és az önkéntesség visszaszorult, megszűnt, majd a reformáció után a római katolikus és az ortodox felekezetben (egyházban) a korábban még meglévő testületi (zsinati) és pápai vezetés lényegében szigorú egyszemélyi vezetéssé alakult át.

Magyarország is a reformációt követő időszakban (XVI. század második fele és a XVII. század) – ha a genfitől teljesen eltérő okok miatt is – gazdasági, politikai, társadalmi és erkölcsi válságba került, így Kálvinnak az a tanítása, amely szerint a legfelsőbb rend Isten által elhívott vezetővel az élén a *zsarnokság ellen*, lehetőleg ugyan vérontás nélkül, de felléphet, nagyon vonzóvá vált. Ennek megvolt a korábbi történelmi alapja is, mert Magyarországon, Európában másodikként, 1222-ben a király és a nemesség között szerződés biztosította a nemesség számára, hogy ha király nem tartja meg a törvényeket, akkor a nemesség felléphet ellene. Kálvin a zsarnokság létrejöttét azzal is meg kívánta akadályozni, hogy a hatalmi ágak (jogalkotás, kormányzás, ítélkezés) szétválasztását támogatta, ami megakadályozhatja, hogy mindez egy zsarnok kezében egyesüljön. Magyarországon, amikor az ország három részre szakadt, három uralkodó uralkodott, a zsarnokság elleni törvényes fellépés lehetősége fontossá vált. Ebben az időben az uralkodó római katolikus egyház Magyarországon is hierarchikus rendszerű volt, ahová az egyház tagjai beleszülettek, vagyis egyidejűleg népegyházzá vált, s a Kálvin tanításait köve-

KONFERENCIÁJÁNAK TANULSÁGAI

tők helyesnek tartották, ha visszatérve az ősegyházi formához, az egyház lelki alapon és az önkéntesség elvén működik, ami azt jelenti, hogy az egyéni hit volt fontos, mint ahogy ma is fontosnak tartjuk. Mivel a református egyház is időközben népegyházzá vált, így ismét vannak, akik önálló kis közösségeket kívántak, ill. kívánnak alkotni.

Kálvin által, az önkéntesség elvére alapozva, fontosnak tartotta, hogy a közösségek *önkormányzatot* alkossanak és az *önigazgatást* vezessék be. Magyarországon ezt részben a kálvini tanítás alapján, részben a történelmi körülmények között – különösen az oszmán uralom alatt élő városok – több helyen be is vezették. (Debrecen, Miskolc, Nagykőrös, Kecskemét stb.) A reformációnak nagyon fontos volt a *tanítás (oktatás-nevelés)* is. Kálvin *Genfben főiskolát* is alapított. Magyarországon is a protestáns iskolákban olyan világszínvonalú képzés volt, hogy tanulók alkalmassá váltak, hogy városok vezetőiként, a városok önálló életet élhessenek és – lehetőségei határai között – életükről maguk döntsenek. Később ez azt eredményezte, hogy a tudományban, művészetben, politikában a reformátusság a népességen belüli arányánál jóval nagyobb mértékben képviseltette magát. Igaz, ez a XIX. század végi erős *szekularizációhoz* is hozzájárult, de ami – Isten kegyelméből – a XIX. század végén meginduló *belmisszió* révén a legnehezebb évekre ébredéssé vált. Bármily furcsa, de Isten a szocializmus éveivel is az egyházat a hitvalló egyház irányába terelte, mert ma – ha nem is mindig hitből – de mindenestre egyéni meggyőződésből vallja magát mindenki reformátusnak.

6 Foglalkozott a konferencia *Magyarország jelenlegi válságos helyzetével*, amely a világválságból és a hazai belső válságból tevődik össze. Ez ismét gazdasági, társadalmi, politikai, de alapvetően erkölcsi válság. A piac törvényeinek korlátatlan érvényesülését az állam olyan területen is megengedi, ahol vagy korlátozó figyelmeztetéssel (hitel-világ), vagy annak lényegi megakadályozásával (egészségügy, oktatás stb.) meg kellett volna polgárait védeni a piac könyörtelen törvényeitől. Ez a társadalom erkölcsi állapotát lerombolta, amelynek számos jele van: adócsalás, szabálykerülés, szemetelés, korrupció stb. Ugyanakkor polgáraink erősebben gondolkoznak *értékekben*, mint sok más ország polgárai. Ebből a helyzetből nem lehet csak a pénzügyi, költségvetési gazdálkodás megváltoztatásával kimozdulni, hanem a rend, a közjó megteremtését is célul kell kitűzni. Szembe kell azonban nézni a nehézségekkel is: lesz-e elegendő képzett végrehajtója ennek a folyamatnak, mennyire viselik el az érintettek a rendteremtés hátrányait, milyen mértékű lehet az egyetértés (konszenzus), mennyire lehet leállítani a tisztátlanságokat, mennyire lehet elmenni a kompromisszumokban? Fontos, hogy az állam polgáraiban reális és megvalósítható jövőkép alakuljon ki.

7 Az egyház, benne az egyházközségek, sőt a családi háztar-

tás kérdéseivel, valamint a *presbiterképzéssel* is foglalkozott a konferencia. Szükséges, hogy a presbiterok a lelki dolgok ismeretével tisztában legyenek, de ugyanígy a gazdasági, műszaki feladataikkal is. A lelki munkának, a misszióknak vannak anyagi vonatkozásai is, és azok ismét visszahatnak a lelki feladatokra is. Segítséget kell nyújtani – és ebben az egyházmegyék, ill. maga a Presbiteri Szövetség is fontos feladatokat vállalhat – azoknak az államilag és egyházilag előírt, vagy más célszerű szabályzatoknak a megalkotásához, amelyek nélkül sok probléma merülhet fel egy-egy gyülekezetben. Mindezt annak tudatában kell intézni, hogy mind az egyházközség vagyona, de még a saját vagyonunk is, nem a mi vagyonunk, hanem az Istené, aki annak felelős kezelését ránk bízta. Ez a *sáfárság*, vagy mai szóval *vagyonkezelőség*. Tudatában kell lenni minden presbiternek, hogy ezért végül is maga az Úristen von majd minket felelősségre.

8 A konferencia örömmel hallgatta meg a Szövetség elnökségének és területi szervezetek jelenlévő elnökeinek beszámolóját, terveit. Örömmel és együttérzéssel fogadta a 17. Nemzetközi Presbiteri Konferencia tervét, a Tiszántúli Egyházkerületi Szervezet sok új és jónak ígérkező terveit és tetteit, valamint az északpesti, a délpesti és az abaúji szervezet elnökeiktől érkező jó híreket, de gondokat is. Nagy öröm volt a konferencia résztvevői számára, hogy a Kárpátaljai Presbiteri Szövetség képviselőit is maguk között köszönthették és beszámolójukat meghallgathatták. Hasonlóképpen örültek és köszönték, hogy a Nagyvárad-Velencei Egyházközség lelkésze és beosztott lelkésze is itt szolgált. Isten áldása legyen munkájukon!

9 A konferencia résztvevői hálát adnak Istennek a lehetőséget, hogy egybegyűlhettek, épülhettek, de megköszönik mindazoknak, akik igével, előadással, szervezéssel, ellátással szolgálták épülésüket.

Tahi, 2009. szeptember 5.

Ez a lapszámunk a Dunamelléki Református Egyházkerület hathatós támogatásával jött létre. A Magyar Református Presbiteri Szövetség ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.

Vértessalja: CECE

A cecei gyülekezet látta vendégül a Vértessaljai Egyházmegye presbitereit és az érdeklődőket szeptember 12-én, a Kálvin-évek jegyében megtartott konferencián. *Agyagási István* esperes megnyitó áhítatában a Zsid 8,8 alapján felidézte, hogy a szövetség ma nem „divat”, pedig azt Urunk ma is kínálja számunkra.

Dr. Szabó István dunamelléki püspök előadásában arról beszélt, miért lett Kálvin tanítása rokonszenves a magyar nép részére. Kiemelte a hit Kálvin által hangsúlyozott személyességét; amikor az egyház vezetői odavesztek a mohácsi vészben és nem volt felső útmutatás, megtanulta a magyar nép, hogy Isten ismeri az embert társadalmi rangjától függetlenül, ismeri nyelvünket, észjárásunkat. A közösségek, amelyek

az egyházközösségekben kialakultak, megtartó erővé váltak. Kálvin az egyént és a közösséget egyaránt Isten felé terelte. Az előadást követően kérdések is elhangzottak, amelyekre püspök úr válaszolt. Ezt követően *Apostagi Zoltán*, a Területi Szervezet elnöke és a konferencia szervezője köszöntötte a megjelent presbitereket, egyháztagokat és vendégeket, közöttük Cece polgármesterét.

Az MRPSz elnöke, *dr. h.c. Szabó Dániel* részletes tájékoztatást adott a világ keresztényiségének helyzetéről, kiemelve a protestantizmus előretörését Ázsia és Afrika földrészein. *Dr. Szilágyi Sándor* főtitkár a Szövetség céljairól és tevékenységéről tartott előadást.

A konferencia résztvevőit a helyi gyüle-

kezet ebéden látta vendégül. Ez jó alkalmat adott az ismerkedésre, régi ismerősök üdvözlésére, beszélgetésekre.

Délután *Arany János*, a Psalterium Hungaricum kórus vezetője úgy mutatta be zsoltáraink többszólamú feldolgozását, hogy a jelenlévők jobban megértették a zene nyelvét. A Claude Goudimel dallamával énekelt zsoltárainkat alkalmanként többféle feldolgozásban is hallhattuk.

Ezután *dr. Horváth Erzsébet*, a KRE docense tartott előadást Kálvin küldetés-tudatáról, felidézve Kálvin életének leginkább meghatározó mozzanatait.

Záró áhítatában *Szabó Péter* cecei lelkipásztor adott hálát a színvonalas alkalomért, amelyen mintegy 120-an vettek részt.

Dr. Szilágyi Sándor

Észak-Borsod: SAJÓBÁBONY

Az észak-borsodi területi szövetség ezévi harmadik konferenciáját területünk déli csücskében, Sajóbabonyban rendeztük.

A nyitó áhítatot *Bányiné Varga Erzsébet*, a vendéglátó gyülekezet lelkipásztora tartotta. Ezután egy családi programot következett: a konferencia napján éppen születésnapjukat ünneplő résztvevők köszöntése. *Bányiné Varga Erzsébet* sajóbabonyi és *Varga Emese* nekézsenyi lelkipásztort virágcsokorral és verssel köszöntötte a helyi presbitérium.

Ezután az összejövetel gerince következett, az előadás. Harmadik éve, hogy Észak-Borsodban a Heidelbergi Kátéről szólnak az előadások és a csoportbeszélgetések. Az alkalmon a sákramentumokról és a szent keresztségről szóló rész volt soron (65-74. kérdés-felelet). Az előadásra felkért *Mátyás Sándor* Nyékládházai Mályi-i lelkipásztor nem kérdés-feleletként haladt a témában, hanem a Káté szellemében összefoglalást adott a keresztség szentségéről, ahogyan Isten elrendelte, és ahogyan itt a bűnös emberek közt megvalósul, esetleg elferdül. Nagy áldása volt az előadásnak, hogy teljesen hétköznapi szavakkal szólt a szent keresztség titkáról, mely körül – valljuk be őszintén – a Káté is csak toporog.

A csoportbeszélgetések során a következő témákat bontottuk ki:

- Miért fontos dolog a keresztség?
- Mit hirdet meg Isten a kereszteskor? (Elébe megy a bűnösnek és meghirdeti, hogy készen van a bűnbocsánat)
- A 69. kérdés szerint a keresztség emlékeztet és biztat. Mire emlékeztet és mire biztat?
- Van-e köztünk olyan, akit felnőttként kereszteszteltek meg?
- Meg tudnánk-e mondani, mikor volt a keresztesztelők? Miért? (Miért nem? Kinek a hibája ez?)
- Vannak-e köztünk keresztesztülők? Mi a dolgunk?
- Az Ószövetségben a fiúgyerekeket nyolcnapos korukban körülmetélték. A testükön hordozták annak a jelét, hogy Isten szövetséget kötött velük. Volt vajon olyan zsidó férfi, aki felnőve nem tudta, hogy milyen jelet visel a testén? Honnan tudta?

- Mondjuk végig a keresztesztelés előtti ének szövegét, de nem hadarva, hanem odafigyelve: Nem éltem még e föld színén, te értem megszületté, még rólad mit sem tudtam én, tulajdonodda tettel, még meg sem formált szent kezéd, már elváltasz engemet, hogy társam légy e földön.
- Nézzük meg az énekszövegben, ki cselekszik és mit! Mi vezérli őt? Mikor szereti Isten az embert? Megteremti, aztán azt mondja: „Szeretem ezt az embert, mert jól sikerült.”?
- Mi a jobb: ha gyermekként keresztesztelnek meg valakit, vagy ha felnőttként? Mi a különbség?
- Mondjuk el, hogyan nő fel lélekben egy megkeresztelt kisgyerek!
- Próbáljuk elmondani, hogyan jut el egy felnőtt a keresztesztelésig!
- Van, ahol a gyülekezet is fogadalmat tesz a kereszteszteléskor. Mi a dolga a gyülekezetnek a megkeresztelt kisgyerek életében? Hogy állunk ezzel Isten színe előtt?
- Igék imádsághoz:
„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.”
„Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözülni.”
„Szívedet és utódaid szívet körülmetéli Istened, az ÚR, szeretni fogod Istenedet, az URat teljes szívedből és teljes lelkedből, és élni fogsz.”
„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”

Visszatérve a templomba, *Lengyelne Csapkovics Éva* bizonyág-tételéből megerősödhattünk afelől, hogy Isten megkeresi a gyermekként megkereszteltek és mindenkinek felkínálja kegyelmét. Éva elfogadta ezt a kegyelmet.

Az evangélicizáció szolgálatát *Sohajda Levente* göncruszka-hejce-vilmányi lelkipásztor végezte. Az ezt követő imaközösségben szinte mindenki az üres lelki zsebét tárta Isten elé.

A hirdetések és meghívók (tahi országos konferencia, mályi egyházmegyei konferencia) után szeretetvendégséggel zárult az Istentől gazdagon megáldott alkalom.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Július

7-én évzáró a Károli G. Egyetem Hittudományi Karán, ahol *dr. h.c. Szabó Dániel* elnökünk igével és előadással szolgált, valamint értékes könyvajándékokat osztott szét.

14-én cigánymissziós konferencia Jósvafőn, elnökünk szolgálatával.

24-én a „Csillagpont” ifjúsági találkozón elnökünk szolgált „Honnan veszem a bátorságot?” címmel.

26-án a Bp.-Kőbányai Egyházközség a templomkertben istentisztelet keretében kopjafát állított a Kőrösi Csoma Sándor-, Julianus-, Földes Károly- és Makkai Sándor díjjal kitüntetett, 5 évvel ezelőtt elhunyt Kövesdi Kiss Ferenc, a „Mezőség apostola” emlékére, aki a Magyar Református Presbiteri Szövetség örökös tagja. Az alkalmon az igehirdetés szolgálatát Mocs (Mezőség) lelkipásztora végezte.

Augusztus

6-án előfizetőink részére elküldtük lapunk 2009/4. számát.

12-én körlevelet adtunk fel Szövetségünk valamennyi tagja részére, melyben invitáltunk a Sárospatakon őstől induló lelkipásztori-

munkatárs – katechéta szakra történő jelentkezésre, valamint Szövetségünk Táhiban rendezett 11. Országos Konferenciájára.

12-én főtitkári értekezletet tartott a Szövetség Elnöksége, amelyen megtárgyalta az Országos Konferencia előkészületeit.

28-a és 30-a között két helyszínen (Aradon ill. Battonyán) tartotta 5. közös presbiteri konferenciáját a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége és a Békési Református Egyházmegye (lásd a külön beszámolót).

30-án tanévnyitó istentisztelet a karcagi református nagytemplomban. Az alkalmon Szövetségünket főtitkáruk képviselte.

Szeptember

3-a és 5-e között Táhiban tartotta Szövetségünk 11. országos konferenciáját „Kálvin a mai gyülekezetek mindennapjaiban” címmel (lásd „A MRPSZ 11. Országos Konferenciájának tanulságai” c. cikket).

5-én Pécelen tartotta hálaadó csendesnapját fennállása 20. évfordulója alkalmából a Biblia Szövetség. Az alkalmon Szövetségünket *Mikó László* missziói titkár és *dr. Viczián Miklós*, a gazdasági bizottság elnöke képviselte.

12-én a budapesti Schweitzer Albert Szeretotthon fennállásának 30 éves évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésen Szövetségünk elnökünk képviselte.

12-én a Vértesszaljai Egyházmegyében, Cecén presbiteri konferencia volt, melyen elnökünk és főtitkáruk előadással szolgált (lásd a külön beszámolót).

13-án a szlovákiai Tornagörgön az Abaúj-Tornai Egyházmegye gondnoki csendesnapot rendezett, amelyen főtitkáruk előadással szolgált (lásd külön beszámolóinkat).

16-án főtitkári értekezlet a 11. Országos Konferencia értékelésével.

19-én Békéscsabán presbiteri konferenciát tartott a Békési Református Egyházmegye. Áhítatot tartott elnökünk, majd előadások hangzottak el: „Kálvin időszerűsége – különös tekintettel Jézus Krisztus hármasságára” (*dr. PhD. Békefy Lajos*), „Kálvin magyarországi fogadtatása” (*dr. Huszár Pál*, a Zsinat presbiteri elnöke) címmel.

20-án presbiteri konferencia az Abaúj-Tornai egyházmegyében, Szesztán, ahol *Orémus Zoltán* esperes meghívására elnökünk „A presbiteri szolgálat itthon és a nagyvilágban” címmel és *Victor István*, az Abaúji Területi Szervezet elnöke „Hogyan lehetek alkalmasabb presbiterre?” címmel tartott előadást. A konferencián mintegy 230-an vettek részt.

21-én a PRESBITER 2009/5. reformációi számának szerkesztőbizottsági ülése.

Váczi Gábor

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, VII. Vilma királyné-út 5. Telefon: 134-043. Kiadóhivatal: Hermina-út 27. Megjelenik évente ötször.	Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ. Felelős szerkesztő: SZABÓ IMRE	Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ. Főszerkesztő: DR. CSIKESZSÁNDOR	A Magyar Presbiter az Országos presbiteri keretekben az ORP'Sz. tagdíj fejében jár. Kérjük a presbitériumokat, hogy utalják a tagdíjat, amely évi 1 Ft. meghatalmazott feladatok beállítására. Akiknek saját címére megy a lap, azoknál 130 Ft. belföldi postaköltséget kérünk.
---	--	---	---

Miről írt lapelődünk 72 évvel ezelőtt?

Szemelvények a Magyar Presbiter 1937. évi október havi számából.

Az Országos Református Presbiteri Szövetség 1937 augusztusában tartotta évi konferenciáját Székesfehérvárott. Itt hangzott el dr. Ravasz László püspök előadása „Tartsd meg, ami nálad van” címmel. A püspök úr előadásának igei alap gondolata: „Ímé, eljövök hamar, tartsd meg, ami nálad van...” (Jel 3,11/a)

A hosszabb előadásból egy részletet szeretnék kiemelni.

„Miért volt szükség reformációra?”

„Mi református keresztények vagyunk”, így pedig mindenestől fogva a reformáció gyermekei...” – kezdte előadását Ravasz püspök úr. Ezért „éppen a kereszténység érdekében szükségnek látta Isten” az Ő közvetlen kijelentéséhez, igéjéhez visszaigazodni és tájékozódni. Az Ige szerinti „kereszténység elsősorban szellem”, azaz szellemiség, új gondolat, új gondolkodásmód, gondolatosság, valamint szabadság, de evangéliumi értelemben.

Kálvin genfi reformációjának gondolatai a hitbéli megújulás erejével hatottak: „Isten szuverén kegyelméből, hit által igazít meg, üdvösségünk felől eleve döntött, az élet nem más, mint a zarándok ember útja és megérkezése”. Teremtő és Megtartó Urához, Jézus Krisztus által.

Mindez pedig „szellemibb, szabadabb, bensőbb, egyénibb, szigorúbb, egyszerűbb, lelkibb és gyökeresebb kereszténység”. Vagyis: „krisztusibb!” szóval, lelkibb és gyökeresebb kereszténység. – És „ez az, amit mi kálvinizmusnak”, „református Reformáció”-nak nevezünk”.

Pintér Mihály

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Hegyi-Füstös István, Dr. Kelemené Farkas Márta, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritoók Zsigmond, Pintér Mihály, Váczi Gábor, dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1800 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országába 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait az isközponttal fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette az Új Berea Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 300 Ft

Tengeren túlról hozott élmények

2009 tavaszán néhány hetet Dallasban (Texas Állam) töltöttem feleségemmel Laci fiunk családjánál. Felsorolhatatlanul sok örömben, élményben és maradandóan gazdag áldásban volt részünk a családi együttlétekben és az ottani presbiteriánus (református) gyülekezeti alkalmakon.

Ezek közül szeretném a Testvérekkel megosztani néhány élményemet, melyeket a dentoni gyülekezet közösségében kaphattam. Kiemelkedik ezek közül az a két vasárnapi istentiszteleti alkalom, ahol a gyülekezet lelkipásztora a prédikáció első felében – kb. 30 percben – 10-10 ismert, és gyakran énekelt gyülekezeti ének keletkezésének a történetét ismertette, melyet a gyülekezet kórusa el is énekelt. Ezeknek az énekeknek nagy része nálunk is ismert, és gyakran énekeljük is őket. A magyarra fordított ének szövegét és a történetek leírását a Presbiter következő számaiban közreadjuk. Ezek az énekek mind-mind szenvedésekkel teli életekből születtek!

Az első ilyen történet:

Williamsport, Pennsylvánia. 1893-at írtak.

Egy rongyos ruhájú, szájalmas kinézetű 14 éves kislány, egy részeges munkanélküli gyermeke, a kormos viskójuk előtti lépcsőn ült. A neve Bessy volt. James Blacke lelkész, a város kis gyülekezetének lelkésze, a Vasárnapi Iskola tanára meglátta, és meghívta őt a gyülekezet gyermekalkalmára. »Szeretnék elmenni, de se ruhám, se cipőm, amiben elmehetnék!« – válaszolt a kislány. Blacke lelkész küldött egy ruhacsomagot Bessynek, és a következő héttől Bessy szorgalmasan járni kezdett a gyülekezet Vasárnapi Iskolájába.

Minden alkalom kezdetén a vezető lelkész névsorolvasást tartott. A hangos »Jelen!« volt a válasz a gyerekektől, és az előző alkalom igeversének felmondása. Bessy is beleszokott a rendbe,

és lelkes, figyelmes hallgatóvá lett. Beírták az ő nevét is a jelenléti naplóba. Egy vasárnap reggel a névsorolvasás során Bessytől nem érkezett válasz. A lelkész megtudta, hogy Bessy súlyos tüdőbeteg lett, és tíz nap múlva meghalt.

Blacke lelkész kiváló zongorista is volt, és amint emlékezetébe idézte Bessy kedves szavait, elkezdte lejegyezni őket. Majd zongorához ült, és megírta hozzá a dallamot is. Így született meg

a milliányi hívő hitvallásaként is Bessy éneke. James Blacke azt mondta, egy fél óra alatt írta meg az ének szövegét, és egyetlen szót sem változtatott rajta. Bessy temetésén ezt az éneket énekeltek. Blacke lelkész egy másik bibliai ígéről prédikált, melynek alapján majd egykor téged is szólítani fognak. Válassz-e úgy, mint Bessy a vasárnapi iskolában: »Jelen!«?

A Bessy temetésén elhangzott Ige ez volt:

»És láttam, hogy a halottak, nagyok és kicsinyek, a királyi szék előtt

állnak, és könyvek nyitattak ki. Az élet könyve is kinyitott. Ha valakit nem találtak beírva az élet könyvébe, azt a tűz tavába vetették« (Jel 20,12-15)

Bessy éneke ez volt:

»Bízom benned Uram Jézus,
Benned bízom egyedül,
Kit kegyelmed árja hordoz
Az bizton üdvözül.

Bízom benned Uram Jézus,
Te nagykegyelmű, drága hű Megváltó,
Én bízom benned Uram Jézus,
Ígéd biztat reá!«

Mikó László
(Folytatjuk)

Női presbiterok Tahiban

Szolgálni szép csendesen, amúgy asszony-módra...

Ahogy körülnézek a kis templomban ülő presbiteri gyülekezeten, első pillanatban nem is igazán tudom, miért vidulok fel. Hiszen a fejek túlnyomó többsége itt is ősz, vagy kopasz-kopaszodó, ahogy azt már kénytelen az ember megszokni a református összejöveteleken – tisztelet persze a kivételeknek, amikor kimondottan ifjúsági- vagy gyermekalkalomról van szó. Az unos untalan emlegetett „hol a közép-korosztály?” itt is jogos, bár erre válaszolhatunk a tréfásnak szánt „de hiszen a presbiterok a gyülekezet vénei!” mondattal, ami elsősorban félreértés, másodsorban min-

den gyakorlati megfontolás híján van. Tagadhatatlan ugyanis, hogy szükség volna sok középkorú, vagy annál is fiatalabb presbiterre. Szóval ott ücsörgök a templomban, és akkor hirtelen megvilágosodom: a nők! Igen, a sok női presbiter jelenléte vidított fel. De aztán jön a kétség: lehet, ők „csak” presbiter- (vagy egyéb) feleségek?

Az első szünetben a nyomába eredek egy szép arcú, komoly pillantású asszonynak.

– Bocsáss meg, hogy így ismeretlenül megszólítalak... Beszél-

gethetnék egy kicsit? Arra gondoltam, hogy a Presbiter c. lapnak írnék valamit az itt lévő női presbiterekről – teszem hozzá gyorsan, nehogy elriasszam.

Habozás; valami nincs ínyére, de aztán megenyhül, amikor az ebéd utáni szünetet javasolom, azt is ott kinn a padon, a zöldben, a lány szellő símogatta kis domb tetején.

Ebéd közben és után bőven folyik a szó: az asztaltársaság tagjai már rég kijöttek az ebédlőből, s még mindig levegővétel nélkül mondják, magam is persze, a ki tudja, mióta beléjük-belénk szorult gondolatoikat. Észbe kapok, gyorsan fel a dombra, ám a pad üres. De nem sokat kell várnom: szép kényelmesen, szinte andalogva közeledik a beszélgetésre kiszemelt „áldozat”, mint később megtudom: Farnady Piroska, Tatabányáról, az Óvárosi gyülekezetből. Három éve presbiter, s láss csodát, a presbitérium kétharmada nő, csak egyharmada férfi, sőt, a gondnok is nő: Smudla Béláné, Lídia! Ő kisvártatva csatlakozik hozzánk Valikával, Medák Gyulánéval egyetemben, s most már így hármójuktól kapom a sok érdekes információt. A városról is kérdezem őket: Bencsik János a polgármester, akinek van dolga a baloldali képviselő testülettel, de úgy látszik, küzdő típus, tele ötlettel. Nem mondják, de érzem a szavaikból, hogy neki „drukkolnak”. A gyülekezet 180 lelkes, a presbitérium 8 tagú, ebből négyen itt vannak. 50%! A programmal nagyon meg vannak elégedve, gyönyörű volt a Munkácsy trilógiáról szóló film. Szeretnék viszont tahi énekeskönyvet kapni, abban ugyanis olyan énekek is vannak, amelyek nem a református énekesből valók.

Gyülekezetük számtalan szolgálata közül kiemelkedő az iszákosmentő „klub”, ahol heti foglalkozásokat tartanak, és a kigyógyult emberek többsége be is tagozódik a gyülekezetbe. Sajnos, a városban igen magas a munkanélküliek aránya, s az bizony sokakat hajt az alkohol karjaiba. Aztán ott van a Hospice-ház, ahol hetente egyszer Hamar László szolgál, a presbiterek pedig beszélgethetnek a betegekkel. De nem csak itt, hanem másutt is látogatják az időseket, betegeket.

A presbiteri konferencián hallottakról be fognak számolni a nyugdíjas klubban is, a gyülekezetet pedig a vasárnapi istentisztelet elején tájékoztatják a legfontosabbokról.

Amikor elköszönünk, jóleső érzéssel nézek a kis csapat után, magamban megállapítva, hogy milyen igaz: a kis kovász is megkelesztheti a tésztát!

Farkas Márta

Poraiból feltámadó fönixmadár

A Nagykun Református Gimnázium újjászületése

Ünnepélyes zászlóátadás

Augusztus 30-án, vasárnap volt az első ünnepélyes tanévnyitó a Karcagi Nagykun Református Gimnázium és Egészségügyi Szak-középiskolában. A tanévnyitót a karcagi Nagytemplomban tartották, amelyet megtöltött a több, mint 300 diákon kívül a szülők, tanárok, meghívott vendégek és a gyülekezet. Az ünnepi istentiszteleten dr. Bölskei Gusztáv tiszánineni püspök, a Zsinat lelkeszi elnö-

ke szolgált a Jelenések könyve 18. fejezete alapján. Az Ige mára is érvényes üzenete az Isten ítéletéről a világkereskedelem felett biztatást ad, de hasonlóan bizakodásra serkent az is, hogy – megemlékezve a mohácsi vész előző napi évfordulójáról – a magyar reformátusságnak megadta Isten azt az ajándékot, hogy a török uralom és az ország szét-esése ellenére 1537-ben megalakulhatott a Debreceni Református Kollégium, mert eleink nem elsősorban a külső feltételekre, hanem az Ő akaratára figyeltek. Hasonlóan most is, a gazdasági válság közepette vált valóra a karcagi és nagykunsági reformátusok vágya, hogy református gimnáziumukat visszakapva, útjára indíthassák az első tanévet.

A visszakapott és reformátusként újraindított gimnáziumot dr. Fazekas Sándor, a város polgármestere, dr. Hoffmann Rózsa és Varga Mihály parlamenti képviselők, az egyházmegye esperese és a gyülekezet lelkesze köszöntötték meleg szavakkal, megemlítve többek között, hogy 333 éve alakult meg a Karcagi Református Gimnázium, amelyet 61 éve, az államosításkor vettek el az egyháztól, valamint azt, hogy az évnyitó éppen Szenci Molnár Albert születésnapjára esett. A Nagykunsági Egyházmegye esperese, Szabó József nagytiszteletű úr elmondta azt is, hogy a megyében 11 iskolájuk van, ebből 2 gimnázium, összesen mintegy 3000 diákkal és több, mint 300 pedagógussal.

Bölskei püspök úr és a gyülekezet lelkesze, Koncz Tibor, zászlót adományoztak a gimnáziumnak, amelyen a gimnázium címere látható. Ezt a címet a lángokból feltámadó fönixmadár koronázza meg, jelképezve az iskola újjászületését. A zászló átadása alkalmával a gimnázium egyik diákja elszavalta Kosztolányi „Zászló” című versét. A zászlóanya szerepét Bölskei püspök úr felesége vállalta magára.

Az ünnepség végén Kirsch Attila igazgató ünnepélyesen megnyitottnak nyilvánította a Gimnázium első, 2009-2010-es tanévet.

A nagyszerű ünnepélyes évnyitó és az azt követő állófogadás rendezésében oroszlanrészt vállalt Szentesi Lajos helyi főgondnok, aki a Szövetség Nagykunsági Területi Szervezetének elnöke is.

Az évnyitó után, a karcagi nagytemplom előtt

Dr. Szilágyi Sándor

Jöttünk, láttunk – befogadtatok!

Bizonyságtétel a Budapest-Zuglói Református Egyházközségből

Orbán Tamás vagyok a Budapest-Zuglói Református Egyházközség presbitere. 1956. februárjában születtem Budapesten. Szakmám: gépkocsivezető, mely hivatásommá vált az elmúlt 32 év alatt. 1995-től elvált emberré lettem, vasárnapi apuka lett a társadalmi besorolásom. Így kezdtem Mennyei Édesatyánk után érdeklődni. Édesapám halála után egy évig a Budapest-Pestimrei Református Egyházközségbe jártam édesanyámmal bátyámhoz, Kálmánhoz. Igazi családi légkörű gyülekezeti év volt. 1996-ban arra az elhatározásra jutottunk, hogy a lakhelyünkhöz legközelebb lévő gyülekezetbe, a Róna utcaiba fogunk jelentkezni az év kezdetétől. Kovács Mihály esperes úr örömmel fogadott bennünket. Az utazás időkülönbségét később a gyülekezeti szolgálatokra tudtuk fordítani!

Az első Presbiteri Konferencián 2000. szeptemberében vettem részt Tahiban. A Konferencia jelmondata: „Mindent a misszióért” volt. Vezérigéje pedig: „Óérette kárba veszni hagytam, és szemétnak ítélek mindent...” (Fil 3, 8) Ének: Ó, Sión ébredj! (R.É. 397.) E „hármás” ismét szíven talált! Ekkor éreztem először, hogy milyen különbség van a gyülekezeti tagok, és a presbiterekkel való közösség között. Élmeny volt együtt énekelni presbiter társaimmal, mert mindenki tudta az éppen aktuális éneket, és mindenki énekelte is! Úgy énekelünk, mint Jézus Krisztus katonái. Csodálatos közösség! Sokat merítettem a hozzászólásokból, minden előadás után. Mindig sokat jegyzeteltem. Később jó volt átolvasgatni ezeket, és ismét beszívni a „Tahi-levegőt!”

Ez ma is így van!

Egy napon beköszöntött gyülekezetünkbe a békéltenség és a bánat. Mint a vezetőtestület tagja, *Hős Leventével*, missziói gondnokkal a Presbiteri Szövetséghez fordultunk segítségért. Istennünk, *Dr. Ritoók Pál* testvérünk személyében nyújtott segítséget

szeptembertől júniusig a presbiteri bibliaórákon. Tanulhattunk, kérdezhettünk, és a válaszokból is csak tanulhattunk. Azóta új lelkipásztor házaspár érkezett gyülekezetünkbe. A békéltenséget béke, a bánatot öröm váltotta fel! A Szövetség „hidat” alkotott a szürke hónapokban!

Rájöttem, hogy a Presbiteri Szövetség, nem csak beszél a szeretetről, hanem példamutatóan cselekszi is azt! Jellemzi a szeretet, megbízhatóság, tisztelet, tanítás és a rend.

Idén szintén Tahiban bonyolították le a 11. Konferenciát. Már egész nyáron vártam a hirdetést, hogy megtudjam a pontos dátumot. Amint kezembe vettem a Presbiter újságot, rövid időn belül küldtem a kör e-mail-t presbiter társaimnak e vissza nem téror igaz alkalomról, ahol Isten lábainál tanulhatunk, vigasztalódhatunk, találkozhatunk, ismerkedhetünk, tisztulhatunk. Sajnos gyülekezetünkben csak másodmagammal vettünk részt ezen az alkalmon. *Török István bácsi* örömmel csatlakozott hozzám. Ő először volt konferencián Tahiban. Láttam rajta, hogy őt is megfogta az érzés: „Isten szívében megpihenve, forrjon szívünk egybe hát!”

Mindketten meglepődtünk, amikor *Dr. Szabó Dániel* testvérünk átadta a jelentkezési lapokat. Fontos volt számomra, hogy a Szövetség hív! A hívásra örömmel mondtunk igent István bátyámmal. Tudjuk, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetségben igaz barátokra – akikre felnevelhetünk –, képzett és megértő testvérekre – akiktől tanulhatunk –, örvendező szívekre találunk – akikkel együtt örülhetünk.

Köszönöm, hogy a Presbiteri Szövetség tagja lehetek!

Testvéri üdvözléssel:

Orbán Tamás
presbiter

Isten közelében – Norvégiában (I.)

Nagy ajándék volt, hogy *Sverre Th. Hansen* úrnak, a norvég vasút (NSB) nyug. regionális gépészeti igazgatójának meghívása alapján a közelmúltban a magyar Keresztény Vasutasok Egyesülete képviseletében részt vehettem a Norvég Keresztény Vasutas Misszió 2009. évi közgyűlésén és képviselhettem Magyarországot a Nemzetközi Vasutas Misszió (IRM) tanácsának drammen ülésén. Csodálatos volt ez az út, egy nagyon szép földrajzi adottságokkal, szép tájakkal, hófedte hegycsúcsokkal, csodálatosan rendben tartott környezettel, sok-sok fjorddal, hatalmas fenyőerdőkkel, gazdag halászsattal és tengeri olajlelőhelyekkel rendelkező országban, ahol egész éjjel nem megy le a Nap a magas pályán járása miatt.

Nagyon megtisztelő és szép volt, hogy a magyar Keresztény Vasutas Egyesületet képviselhettem, és ők valóban vendégnek kijáró tisztelettel kezelték. Nem csak be kellett számolnom a mi

missziós munkánkról, a vecsési gyülekezetünkről, Magyarországról, aztán a vasútról is, de szerepelnem is kellett. Észrevették, hogy két éneküket én is énekelek, s oda kellett állnom a mikrofonhoz és magyarul külön is el kellett énekelnem (Fel barátim drága Jézus zászlaja alatt, Ó terjeszd ki Jézusom, oltalmazó szárnyad). A vasútjuk példásan tiszta, 120-200 km/h-s sebességgel közlekednek a vonatszerelvények. Sokan utaznak úgy a norvég vonatokon, hogy három kocsival odébb teszik le a csomagjaikat, no és a vállfára akasztott kabátjukat, mert csak odébb kapnak ülőhelyet. És nyugodtan olvasnak újságot, nem kell idegeskedniük, hogy valaki három kocsival odébb elemeli a csomagjukat vagy az igazolványukat a kabátjuk zsebéből. A hegyekben nagyon takarékosan, nem egymást túllicitálva épített szerény faházait sem zárják be, az eszközök ott láthatók az aprócska teraszon, mégsem kell attól tar-

tani, hogy valaki elvisz bármit is. Négy-millióyan élnek abban a hatalmas országban (385 ezer négyzetkilométer), s nincs még nagyobb kisebbségük, bár a muszlimok, ázsiai és afrikai színes-bőrűek egyre többen vannak, és Oslóban gyakran találkozhat a turista erdélyi zenélő roma férfiakkal, nőkkel is. Tény, hogy ők is betartják a Norvégiában megszokott rendet és fegyelmet, mert másként el kell hagyniuk az országot.

Azért mégis nyugtalanok a norvég keresztyének, mert a kormány az állami iskolai nevelésben nem engedi meg sem említeni Istent, de még a Bibliát sem, amitől a fegyelem erőteljesebb romlását várják. S ez a helyzet nekünk sem ismeretlen.

A keresztyén vasutas közösség – mivel nagyobb részben evangélikusokból áll az egész Norvégia és a keresztyén vasutas misszió is – többnyire idősebb korosztályú evangélikus vasutasokból és azok családtagjaiból áll. Hihetetlenül muzikálisak, nagyon szeretnek énekelni, s ezáltal Istent magasztalni. *Ragnar Pedersent*, az egyszerű vasutasból választott karizmatikus keresztyén vezetőjüket valóban vezetőnek tekintik, tisztelik, aki egy evangelizátort megszégyenítő erős hittel irányítja és koordinálja a misszió munkáját. Ehhez *Sverre Hansen*, az engem meghívó egykori regionális igazgató minden segítséget megad neki. *Ragnar Pedersen* ha kell, énekel, ha kell, Igét hirdet és magyaráz, ha kell, bizonyosságot tesz, de a keresztyén humor sem hiányzik belőle. Valójában a többi egyesületi tag is ilyen, akik között sajnos alig van 60 év körüli, vagy fiatalabb korosztályú. Félnék is, hogy emiatt megszűnik majd az egyesületük. Az éves közgyűlésükre meghívták immár sokadszor Marit és Cristine evangélista hölgyeket Oslóból, akik gitárral, zongorával nem csak megénekeltek, de igehirdetést is végeztek a stölsdokkeni faház missziós közösségének. Hihetetlen tisztasággal és mély Istenbe vetett hittel énekelnek, mindenben aktivizálják a közösség tagjait, akiket nem is kell sokat kérni, mert nem

csak anyagilag támogatják a keresztyén missziót, de maguk is beállnak, s hol magukban, hol duettben, hol kvartettben tesznek bizonyosságot. Csodálatos a 'Sion-hegyi' kórus ott Sanderstolen és Stölsdokken körül a Gol-hegységben! S nincs kivétel, az üdülő tulajdonosának, vagy egy jó hangú western misszionáriusnak, vagy a mankóval ideérkező keresztyén vasutasoknak, betegeknek is nyilvánosságot biztosítanak a bizony-

ságtételre, akik nem is kérik magukat, nem hivatkoznak a fájdalomra, hanem leteszik a mankójukat egy kis időre, s a keresztyéket hordozva dicsérik az Istent hangos szóval is. Nem tudom igazán szavakkal visszaadni azt a krisztusi örömet, amit sugároznak, és ami valóban átragadt ránk is. Részt vettem a vasárnap skandináv szokásként reggel 8 órakor kezdődő áhítaton is. Ezt a szabad ég alatt tartják. Előbb egy hálaadó éneket énekelnek, majd valaki a Bibliából olvas egy részletet, aztán közösen és hangosan elmondják az Úrtól tanult imádságot, majd a közösen énekel nemzeti Himnuszuk ideje alatt, egy társuk lassan felvonta egy rúdra Norvégia nemzeti zászlaját. Ez is része a skandináv országok identitás erősítő napjainak. És ők valóban büszkék az országukra, azért élni-halni is készek.

Megtisztelő, hogy Magyarországot én képviselhettem azon az ülésen, ahol az IRM tanácsának tagjaival Drammenben (Oslótól mintegy 60 kilométerre Észak-nyugatra) a helyi evangélikus templom tárgyalótermében keresztyén alapossággal tekintettük át az IRM tagországok missziói beszámolóit, az IRM pénzügyi helyzetét. Kiemelt figyelmet kapott a 2010-ben, a finnországi Turkuban sorra kerülő keresztyén vasutas világtalálkozó előkészítése, ahová Európán kívülről Indiából, Canadából, az USA-ból és Ausztráliából is várnak vendégeket.

Orosz Károly
vecési presbiter

Az imádság ereje

Olvasandó: Lukács 5,12-16

A szenvedés és a bűn kérdése majdnem mindenütt összefonódik. A szenvedés oka bűn, és majdnem minden bűn szenvedést idéz elő. Ezt már az első bűnbeesés történetéből megtanulhatjuk. A bűn és a szenvedés rettenetes láncának a megszakítása az imádság! Amikor vétkezünk – Istentől távol vagyunk, sőt néha egyenesen ellenségnek érezhetjük Őt, mert balga módon azt képzeljük, hogy Isten maga az oka szenvedéseinknek. Nem látjuk, hogy saját magunk felgyülemlett vétkei, bűnei idézik azt elő. Amikor a bűnbánat és az imádság által helyreáll köztünk és Isten között a kapcsolat, akkor azonnal megszűnik a szenvedést kiváltó ok, s ha történetesen szenved is az ember, de lelkileg már az új úton jár, a gyógyulás felé halad.

A bűnbánat és az imádság visszaidézi életünk előbbi eseményeit, hogy abból levonja a tanulságot és újra felfedezze a másnemű kapcsolatot Istennel. Bűnbánat után mindenképpen megtisztulás áll elő s az imádság után naponta erősödő lelkiélet, jó reménység, béketűrés és állandó felfrissülés következik be. Az imádság olyan, mint valami vérvétel, mely gyökeresen megerősíti egész elszáradóban levő és megbetegedett vérkeringésünket. Az élettelen keresztyénség mindig imádkozó keresztyénség. Talán azzal mérhetjük le

az életteljességünket, hogy mennyit imádkozunk s hogy imádságunknak van-e más tárgya, mint önmagunk, mert az önző imádság magában még csak siránkozás. Jézus – életének minden nagy eseménye előtt, sőt utána is – mindig félrevonult „egy puszta helyre” imádkozni.

A bűnbánat, bűnvallás, imádság megerősítésében feltétlen nagy segítség a hívő lelki társ, barát, vagy közösség. Amire egyedül erőtelen vagyok, azt hordozza el a másik. Amit nem tudok, azt tudja a testvér, amit képtelen vagyok megemészteni, abban ő biztos tanácsot adhat. Lelkünk szabad kiömlése után feloldozást adhat Isten megbízott tanítványa, legyen az tapasztalt testvér, vagy lelkipásztor. Néha éppen a testvérnek is szüksége lehet az én bűnbánatomra saját feltisztulása érdekében. Isten ott munkálkodik, ahol a hit és a Lélek erős bizással fordul Őfelé, s ahol teljes lelki odaszánással keresik Őt. Ezt figyelhetjük meg a leprás magatartásában, aki teljes alázattal és arcra borulással kérte Jézust: „Uram, ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.” Hite és Jézus válasza megadta számára a gyógyulást, tisztulást, sőt azt a jóértelemben vett kíváncsiságot környezete részéről, hogy őt hallgassák, és hogy meggyógyítsa őket betegségekiből.

Horváth Lóránd

Határok nélkül: Krisztusban Szabadka

2009. május 22-én történelmi esemény zajlott le a magyarországi Debrecen városában. Megalakult az egységes Magyar Református Egyház.

Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy mi is képviselhetjük a vajdasági magyar reformátusokat, konkrétan a szabadkai református egyház kórusa. Nagy izgalommal és igyekezettel készült kórusunk a kötelező énekek tanulásával, melyek témája mind a nagy eseményt tükrözi. Lélekben mintha Kálvin szavaira mozdultunk volna és siettünk lelkünkben a nagy eseményre. Kántornőnk kitartó munkájának és a kórustagok odaadó tanulásának eredménye, és a többi kórusok együttes éneke, szinte a hallgatóságot a mennyekig emelte. 250 éneklő torok, átítatva Isten Szentlelkével, csodálatosan betöltötte a város főterét és a környező épületeket. Megtöltve szeretettel és egygyüvértartozással az emberek lelkét. Valami hátborzongató hatással bírt, amikor mindnyájan harsogtuk, hogy:

Tartsd meg hazánkat Isten, esdve kérünk Téged,

Légyen bő áldásod rajtunk...

A szabadkai csoportot nemcsak kórustagok, hanem egyházu-
nat képviselő testvérek is alkották. Ameddig mi énekeltünk, ők csatlakoztak az egyházegyesítő menethez. A főtér négy sarkában elhelyezett haranglábak képviselték az elszakadt nemzeteket, innen indultak el a csoportok, hogy egy egyesítő emberfolyamban jelképezzék az egygyüvértartozást. Körüljárták a belvárost, és mindenki tartva a táblát, a helységnevével, ahonnan jöttek, egy hom-

polygó emberfolyam érkezett a debreceni Nagytemplom elé, ahol harangszó fogadta a tömeget, hirt adva a reformátusok egygyüvértartozásáról.

Minden istentisztelet csúcsa az úrvacsora, mely megemlékezik Krisztus Urunk haláláról, feltámadásáról, hirdetvén az örök életet. Nagyon megható volt a közel 20000 hívő testvér egygyüvértartozása hit által a Lélek közreműködésével. Csodálatos bizonyágtevő eseménynek számított minden jelenlétnek. Kárpát-medence magyarjai még nem láttak ilyet, hogy ekkora tömeg járulna az Úr asztala elé, dicsőítvén a Megváltót, odaajánlván magát Nekki, bűneiket megvallva.

Kitörölhetetlen emlék marad az életünkben a nagy esemény napja, amely mindig ki fog hatni ránk, mint lelki életünk gyakorlati átélése.

Hazafelé tartván a határon rádöbentünk útlelél vizsgálat közben, hogy emberileg gyártott válaszfalak vannak köztünk továbbra is, de lélekben felemelkedve Istenhez, megértettük, hogy egygyüvértartozunk a Magyar Református Egyházban. Mindannyiunk szíve-vágya, hogy éljen az egység közöttünk, de ne csak egy szép esemény legyen a múltban, ami majd lassan feledésbe merül, hanem szeretet táplálja Isten felé és testvéreink felé és nőjön magasra, mint az a jelképes fa a főtéren.

Szabadka 2009. május. 22

Gábor Julianna
pótpresbiter, kórustag

SZLOVÉNIA

Szeptember 19-én egész napos találkozó-
nak adott otthont a szécsiszentlászlói
(Motvarjevci) templom és kultúrház. Ma-
napság – hála Istennek – már nem számít
világszenzációnak a presbiterek találko-
zója. Évenként sok tucat ilyen találkozót
tarthatunk számon.

A szécsiszentlászlói azonban olyan,
amilyen még nem volt, mióta világ a világ!
A mai Szlovénia négy határ menti kis ma-
gyar eklézsiájának presbitériumi talál-
koztak a magyarországi Őrség hat gyüle-
kezetének képviselőivel. Nevezzük meg a
vendéglátókat. Szécsiszentlászló (Motvar-
jevci), Csekefa (Csikekavás), Kisszer-
dahely (Szredisce), Domafölde (Krpiliv-
nik). Trianon után 1945-ig saját lelkészük
is volt. (Akkor a Szerb–Horvát–Szlovén
Királyság keretében éltek.) 1945-ben a

partizánok „udvariasan” felszólították a
lelkészt, hogy ha kedves az élete, 24 órán
belül tünjön el. Ezt követően a titói Ju-
goszláviában 350 km távolságból a dráva-
szögi Kopács lelkésze: *Narancsik Pál* lát-
ta el őket szolgálattal évenként négy alka-
lommal 1-1 héten át. (Ebből két napot
igényelt az utazás.)

Ezek az eklézsiák – most nem említjük
az ellenreformáció során megsemmisített
sok tucatnyi többi – azonban a reformá-
ció kezdete óta élnek.

E beszámoló írója 1960-ban a határszé-
li Bajánsenye lelkésze lett. Három ország-
határ találkozásánál a legszigorúbb határ-
sávot létesítették már akkorra. Bunkerek
tömege, futóárkok, aknák, elektromos ha-
tárzár, kemény, szemmel tartó rendszer.
Madár se ki, se be... Ám 1965-ben enyhült

a világ. Az itt élők idővel kishatárforgalmi
engedélyt kaptak. Idővel ezzel már nyolc
alkalommal is át lehetett menni a határon.
Ekkor a hűségesen szolgáló, de már a 75.
életévénél tartó Narancsik Pál kopácsi es-
peres kérte a bajánsenyei lelkész segítsé-
gét. Hamarosan csodálatosan kiterelvénye-
sedett a kapcsolat az odaítaiak és az ideá-
tiak között. (Noha akadályokban nem volt
hiány!) 1991-ben Jugoszlávia kemény har-
cok közepette felbomlott. Elsőnek Szlo-
vénia szabadult fel a kommunista uralom
alól. Ettől fogva már valóban rendszeres-
sé vált és békességessé a határ két oldalán
élő magyar reformátusok közössége. Ma
már útlelél sem kell, senki nem áll a ha-
táron! (A „vasfüggöny” árán egy Szom-
bathely nagyságú várost lehetett volna
felépíteni.)

Immáron alkotmányos és hivatalos elismeréssel él a Szlovéniai Református Keresztyén Egyház! Most már önálló lelkes működik Szécsiszentlászlón.

Szeptember 19-én mintegy 150 presbiter örült az Úrban – és egymásnak. A nagyvonalúan megrendezett találkozót nemcsak erkölcsileg támogatta a lendvai

magyar nemzetiségi művelődési intézet. Üdvözölte *Göncz László* szlovéniai parlamenti képviselő. Az önálló református egyház hivatalos elismerését előkészítő *Márkus Mihály* ny. püspök Kálvin János életéről tartott előadást, *Steinbach József* dunántúli püspök Kálvin tanításait foglalta össze. *Papp Vilmos* ny. lelkész az

1960–1985 közötti egyházi életről tartott vetítettképes előadást. *Szakál Péter* esperes az 1991–2000 közötti kapcsolatokról számolt be.

Isten és hitünk sem határsávot, sem határokat nem ismer. Egyháza egy, egyetemes és örök.

P. V.

SZLOVÁKIA – Tornagörgő

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Tornagörgön, Kassa közelében tartotta az Abaúj-Tornai Egyházmegye gondnokainak, főgondnokainak csendesnapját. Ezen résztvettek szép számmal az egyházmegye lelkipásztorai is. Az egyházmegye részéről *Orémus Zoltán* esperes úr vezette a csendesnap eseményeit. A nyitó áhítatot az 1Kor 2,12-14. alapján *Kása Gergely* nagytiszteletű úr tartotta. Ebben felvázolta a virágzó Korintus helyzetét és életének jellemzőit Pál korában, kitérve a gyülekezet problémáira, a tévntításokra is. Figyelmeztetett arra, hogy kinek-kinek a saját foglalkozásában kell megállnia a hitben, amihez a Lélek ajándékára és segítségére van szükség.

Egy gondnok testvér saját versét mondta el, majd *dr. Szilágyi Sándor*, az MRPSZ főtitkára, mint meghívott előadó, ismertette a gondnokok küldetéséről, 14 éves egyházmegyei gondnoki tapasztalata alapján. Az etikai-erkölcsi követelményeket Igékkel támasztotta alá, majd rátért azokra a szakmai jellegű ismeretekre, amelyek szükségesek a tisztség betöltéséhez. Végül

legfontosabbnak az Isten iránti hálából fakadó elkötelezettséget emelte ki, mint ami nélkül emberileg lehetetlen a küldetés és a szolgálat.

A csendesnap másik előadását *Géresi József* püspökhelyettes tartotta azokról a kérdésekről, amelyek a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház vezetését ma leginkább foglalkoztatják. Az egyik a politikai helyzet. Ennek ismert folyamánya a nyelvtörvény és a kormány tagjainak magyarellenessége. Óvott attól, hogy emiatt a félelem uralkodjék el a gyülekezetekben.

A másik kérdés a misszióval kapcsolatos. Ismeretes, hogy eddig a lelkipásztorok állami fizetésben részesültek, de ezen a szlovák állam változtatni kíván, és a Zsinat törvényt készül elfogadni a közalapról. A szlovák illetékes minisztérium várhatóan októberben nemzetközi konferenciát szervez a középeurópai egyházfinanszírozásról. Kérte imádságainkat ezért a kérdésért, nehogy egyik napról a másikra megszűnjön a lelkipásztorok szolgálata és a misszió.

A csendesnap délelőttjén a kassai református templomban a főtitkár adta át az

MRPSZ és a gyülekezetek üdvözlését a kassai gyülekezetnek a Kol 2,1 szavaival: „Tudomásotokra akarom adni, mily nagy küzdelem van érettetek...”

Szs

Kárpát-medencei lapszemle

A felvidéki REFORMÁTUS ÚJSÁG rangos helyet foglal el a testvérlapok sorában. A XVI. évfolyamában járó gyülekezeti tájékoztatót a deregnyői református keresztyén gyülekezet adja ki, és terjeszti. Főszerkesztője Fülöp Sándor. A lapot Csoma László deregnyői lelkipásztor alapította. Ez az a lapfajta, ami ugyan gyülekezeti kiadásban jelenik meg, de 16 oldalán kezdettől fogva az egész egyházban történő gondolkodásra hív, igényes tartalmával és a mostani számában először megjelenő színes fotóival a hasonló jellegű kiadványok között az élre ugrott. Pillantsunk bele tartalmába! A vezércikkben Erdélyi Zoltán Jézusról, békességünkről szól. Gyakorlatias, jól követhető a Bibliaolvasó vezérfonal. Nem csak kenyérral él az ember c. rovatában további lelki táplálékot kínál. Világoldal – hitről hívőknek c. rovatban a MRE internetes honlapjára szánt hírekből ad válogatást. A Gyülekezeteink életéből rovatban lép túl a gyülekezeti határokon testvérlapunk. Színes fotók mutatják a zselizi gyülekezet életét, de olvasunk az alsómihályi-mikóházi presbitertalálkozóról, szép színes virágfotó kíséretében lelkészözvegy köszöntéséről is. Hírt kapunk a vajáni tanévnyitóról, a Perbenyikben tartott ökumenikus gyermektáborról, a szeszai presbitertalálkozóról, a nagyváradi partiumi-felvidéki találkozóról. Külön rovat foglalkozik a kárpát-medencei reformátusság életének eseményeivel. Emlékező cikk jelent meg Kis Ender József tollából a 401 éve elhunyt tudós, Szepsiben szolgált Siderius János református esperesről. A 2010-es Szeretnaptár előkészületeiről is olvasunk. A helyi, gyülekezeti, kárpát-medencei és a nagyvilágra irányuló kitekintést egészshasábos fotó tetőzi be D. Sölle német teológusnőről, aki a protestantizmus politikai lelkiismerete volt, idén lenne 80 éves. Imáját is olvashatjuk. Meglepetésként szolgál, hogy a Presbiter főszerkesztőjének cikkét is felfedeztük a lapban a bécsi nemzetközi börtönlelkész kongresszusról, amit a fogvatartottak emberi méltóságáért tartottak. A kedves gyermekrovatban Mikeás helytállásáról kapunk hírt. Isten áldása legyen továbbra is a lap szerkesztőin, kiadóján, szerzőin és Olvasóin! (drbl)

REFORMÁTUS
Újság

KIRÁLYHÁGÓMELLÉK – SÓLYOMKÖVÁR

Ahogy ezt az utóbbi években megszokhattuk, idén is Solyomkőváron volt megszervezve egyházmegyénk Presbiteri Szövetségének nyári konferenciája. Örömmel állapítható meg, hogy a konferencia népszerűsége nem csökkent, hiszen annak ellenére, hogy néhány helyről nem érkeztek résztvevők, a jelenlevők száma mégis meghaladta a százat.

Augusztus 15-én délelőtt 11 órára érkeztek meg gyülekezeteink presbiterei, gondnoki, lelkipásztorai, és közös áhítattal kezdetét vette a Szilágysomlyói Református Egyházmegye V. Presbiteri Konferenciája. Isten üzenete az 1Tim 3,13 alapján szólalt meg: „*Akik jól szolgálnak, azok szép tisztességet szereznek maguknak, és nagy bátorságot nyernek a Jézus Krisztusba vetett hit hirdetésére*” (Új fordítás). Az igehirdetés a jelenlevők közös feladatára: a gyülekezeti szolgálatra hívta fel a figyelmet. Nem a szolgálat különböző fajtáin, hanem a szolgálat minőségén volt a hangsúly. Milyen a mi szolgálatunk minősége? Lehet-e minden presbiter, minden gondnok, minden lelkipásztor esetében minőségi szolgálatról beszélni? – hangzottak a mindenkit önvizsgálatra indító kérdések.

A rosszul szolgáló presbiter, gondnok, lelkipásztor nem épít, hanem rombol, tiszteletlenséget, bizalmatlanságot, bátortalanságot idéz elő a gondjaira bízott közösségben. A jó szolgálat csak Krisztus által lehetséges. Az öntörvényű, önző szolga tönkre teszi a gondjaira bízott nyáj békéjét, Istenbe vetett bizalmát, életét. A jó szolga viszont Istenre tekint, s pontosan ezáltal lesz eredményes az ő fáradozása.

Áhítat után **Lukács József** esperes köszöntötte az egybegyűlteket az 1Thessz 2,4-et idézve. Az esperes az elhangzott igei üzenetre utalva életének egy személyes élményén keresztül elmondta: „Jól szolgálni csak az tud, aki mindig Isten kezében érzi magát.”

Tóth András, egyházmegyénk Presbiteri Szövetsége elnökének üdvözlő szavai következtek, aki többek között szintén a Krisztusnak való bizalmas szolgálat fontosságára hívta fel szolgátsai figyelmét. Ugyancsak ő volt az, aki bevezette a konferencia első előadását, amelyet **Dr. Hermán M. János** egyházkerületi

előadótanácsos tartott a Kálvin év jegyében, *nagy reformátorunk munkásságáról*.

Az előadó, saját elmondása szerint, szeretett volna egy tanító, ízletes, szórakoztató előadást tartani. Tervét sikerült valóra váltania. Hallottunk Kálvin János gyerek- és ifjúkoráról, tanulmányairól, Isten fele való fordulásáról, reformátori munkájáról és nem utolsósorban a magyarságra gyakorolt hatásáról. Sokak szívébe befródtak, vagy újra megelevenedtek Kálvin híres jelmondatai, hitvallásai: „*Soli Deo Gloria*” (*Egyedül Istené a dicsőség*), illetve „*Cor meum tibi offero Domine, prompte et sincere*” (*Szívemet áldozatul ajánlom Istennek, szerényen és becsületesen*).

Rövid szünet után újabb előadásban gyönyörködhattunk, **Kánnya Zolt Attila** lecsméri lelkipásztor jóvoltából. Az *eutanáziáról* hallhattunk egy olyan lendületes, technikailag is pontosan előkészített, vetítéses előadást, amelyet már megszokhattunk lelkipásztor testvérünkötől. Az eutanázia jelentésének tisztázásával indult az előadás, hiszen sokak számára nem volt tiszta, mit is fed ez a fogalom. Az „eutanázia” görög szó, magyarul „jó halál”-t jelent. Napjainkban az eutanáziát azok a betegek, illetve hozzátartozóik kérhetik (persze csak egyes országokban, Romániában még nem), akik halálos betegségük miatt rettenetesen szenvednek, vagy akiket csak különféle orvosi műszerek, gépek tartanak életben. Az eutanáziát kérő beteg tulajdonképpen saját meggyilkolását kéri, azért, hogy ne szenvedjen.

Az előadás sok véleményt idézett elő a hallgatóságból. Mind az előadás, mind a hozzászólások végkicsengése az volt, hogy *az élet Isten ajándéka. Ő adja azt és egyedül Ő is veheti vissza az embertől*. Az életben levő szenvedések Isten kegyelméből a javunkat szolgálják.

A konferencia közös étkezéssel zárult, melyet szorgos sarmasági asszonykezek készítettek elő. Isten kegyelméből egy újabb áldott alkalmat tudhatunk magunk mögött. Reméljük, hogy a hallottak gyümölcsöt fognak teremni a résztvevők életében gyülekezeteink javára és mennyei Atyánk dicsőségére.

Bogdán Szabolcs
lelkipásztor, Szilágyborzás

V. Partiumi konferencia

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége 2009. augusztus 28-30. között tartotta a V. Partiumi Konferenciáját, amelynek házigazdája az Arad Egyházmegyébe kebeleztet Arad-belvárosi Egyházközség, valamint a Békési Egyházmegyébe kebeleztet Battonya (Magyarország), nem véletlenül, hiszen a két szomszédos Presbiteri Szövetség az eltelt időszakban együttműködési szerződést kötött egymással.

A háromnapos rendezvény témája „*A kálvini örökség a XXI. századi presbiter számára*” volt és az öt sola (kizárólag) jegyében zajlott, Sola gratia (Kizárólag kegyelemből), Sola fide (Kizárólag hit által), Sola scriptura (Kizárólag a Szentírás szerint), Solus Christus (Kizárólag Krisztus által), Soli Deo gloria (Kizárólag Istené a dicsőség).

Első nap, pénteken az arad-belvárosi templomban **D. Tőkés László** püspök, EP képviselő tartotta a nyitó istentiszteletet és

hirdette Isten Igéjét, amelynek témája a **Sola gratia – Egyedül kegyelemből!** – az Apostolok cselekedetei 5,29 alapján.

A kommunista rezsimben a presbiterek elvesztették becsületüket, hiszen a hatalom őket is beszervezte, besugókká váltak éppen úgy, mint a papság, ezért a maiak nagyon nehéz helyzetben vannak, nehéz a becsületükön esett csorbát helyreigazítani, de becsülettel, hit által lehetséges – hangzott el Tőkés László beszédében.

Ezt a gondolatmenetet folytatta köszöntő beszédében **Venter Miklós** házigazda, aki arról is beszélt, hogy mennyire fontos a presbiteri tisztség, „*...a presbiter az egyház világi vezetőtanácsának tagja, de munkája, ha kellő hittel és odaadással végzi, majdnem olyan fontos, mint a lelkipásztor*”.

Köszöntő beszédet mondtak még: **Dr. Tóth János**, a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés Megyei Területi Szervezetének elnöke, **Bodnár Levente**, Arad megyei jogú város alpol-

gármestere, *Seres Géza*, az aradi egyházmegye esperese, *Baracsi Levente*, a házigazda belvárosi egyházközség lelkésze, továbbá *László Kálmán*, a KREK Presbiteri Szövetségének elnöke is köszöntötte a gyulai, békéscsabai, lökösházi és battonyai testvérgyülekezetek, a Királyhágómelléki és az Erdélyi Református Egyházmegye presbiterait és lelkészeit, és mindazokat, akik eljöttek a konferenciára.

A köszöntéseket követően nagyon szép zenés összeállítást hallhattunk *Venter Andrea* – ének, *Nagy Judit Noémi* – ének, *Terékne Megyesi Éva* – orgona kíséret és ének, *Geréb Miklós* – orgona, *Ionica Neagu* – fuvola, *Molnár Adél* – orgona kíséret tolmácsolásaikban.

Délután nagyon érdekes előadást hallgathattak meg a jelenlévők *Ósz Sándor Előd* – Erdélyi Egyházkerület levéltárosának előadásában, „*Kálvin élete és munkássága*” címmel.

Ezt követően az esti áhitat a **Sola fide – a hit által** – jegyében zajlott, *Seres Géza* aradi esperes szolgálatával, majd a konferencia résztvevői átutaztak Battonyára.

A konferencia második napja reggeli áhitattal kezdődött a **Sola scriptura – A Szentírás szerint!** Az Igét *Sipos Tas Töhötöm*, a békési egyházmegye esperese hirdette.

Majd elsőként **Buzogány Dezső** kolozsvári teológiai professzor előadásában „*Kálvin hatása az erdélyi reformációra. Presbitériumok, az egyházkormányzat, a református Istentiszteleti rend kialakulása Erdélyben*” címmel.

A megbeszélést és szünetet követően **dr. Bustya Dezső** nyugalmazott főjegyzőtől hallgathatták meg a jelenlévők a „*Kálvin tanítása az egyházfegyelemtől és az egyházkormányzásról*” címmel ugyancsak érdekes előadást.

Az egyházkormányzási tisztségek Pál apostol felsorolása szerint *apostolok, próféták, evangélisták, pásztorok és tanítók*, de ezek közül, mondja Kálvin, *csak az utóbbi kettő* tölt be rendes tisztséget az egyházban.

Az Erdélyi Egyházkerület generális direktora, **Ötvös József** előadása „*A kálvini tanítás alapelvei az igehirdetésről, a sákramentumokról és a szeretetszolgálatról*” címet viselte.

Kálvin lassan és tagoltan beszélt, prédikált vasárnaponként két alkalommal körülbelül ötven percet. Kálvin nem volt ugyan fel-

szentelt pap, de nagyon nagy igehirdető, aki 25-30 évig napjában hirdette az Igét.

Csak a Szentírásból prédikált, az Újszövetségből és a Zsoltárokból vasárnaponként, hétköznaponként viszont az Ószövetségből. Bibliacentrikus volt, a Bibliát versről versre magyarázta, ahol abba hagyta, mindig onnan folytatta. Kálvin körülbelül négyezer prédikációt mondott el, amiből kétezeröttszáz körülit jegyezték le.

Két sákramentumunk van: a keresztség és az úrvacsora. A keresztség nem más, mint szövetség Istennel. Maga a vízzel megöntés azt szimbolizálja, hogy Jézus Krisztus vére megtisztít minket a bűneinktől. Kálvin Genfi Kátéja szerint: „Az úrvacsorában két dolog egymás mellett van, nevezetesen a kenyér és a bor, amit szemeinkkel láthatunk, kezünkkel tapinthatunk és ízlelésünkkel érzékelhetünk, s így lelkünk Krisztussal mintegy belső eledellel táplálkozhat”.

Kálvin nagyon érzékeny ember volt, jószívű, nagyon szeretetszolgáló, diakóniai lelkületű volt.

Toró Tibor temesvári akadémikus

„*A reformáció genfi emlékművének erdélyi vonatkozásairól az atomfizikus szemszögéből*” címmel tartott előadást, amelyből megtudhattuk, hogy Kálvin János és az atomfizika közötti összefüggést elsőnek Illyés Gyula fogalmazta meg, amelyet egy versben írt le *A reformáció genfi emlékműve előtt* címmel, amelyet *dr. Romainé Raczkó Zsuzsanna* olvasott fel.

A szombat esti áhitat a **Solus Christus – Krisztus** által jegyében zajlott, amelyet az alig két hete Battonyára kihelyezett **Mohácsy Nikolett**a lelképásztor asszony tartott. Alapigéjét a János 14,1-11 verseiből vette, megtudhattuk, hogy Jézus Krisztus az énekekben és az Igében mutatja számunkra a helyes utat, Őt követve és útmutatásait betartva örök üdvösséget nyerhetünk – hangzott el az igemagyarázatban.

A vasárnap reggeli istentiszteletet: **Soli Deo Gloria – Egyedül Istené a dicsőség** – *Csűry István*, a KREK megbízott püspöke tartotta.

Egyedül Istené a dicsőség, mindazok ellenére, hogy látja a sok bűnt, odáll melléd és vigyáz reád. Tegyük ezt a dicsőséget közkincsé. Az igehirdetést követően úrvacsorára került sor.

Tóth Zsigmond

Ki kicsoda a Bibliában?

A bibliai kvíz VIII. részének megfejtői:

Balla József, Cigánd; Borsodi István, Visegrád; Brantner Istvánné, Balatonfüzfő; Bucsi Istvánné, Bóly; Csatlós István, Bés; Csetvei János, Kalocsa; Dócs Györgyné, Cigánd; Enyedi Imréné, Hajdúhadház; Fodor Albert, Sátoraljaújhely; Gecse Bertalan, Sátoraljaújhely; Géresi Ferenc, Vajdácaska; Hajas Gyuláné, Budapest; Hős Klára dr., Szilvásvárad; Kanalic Gábor, Bátortereny; Karmacs Zoltán, Türistvándi; Kéri Jánosné, Abaújszántó; Kiss Béláné, Tiszaújváros; Kiss P. Andorné, Nagyvarsány; Lázár Istvánné, Vajdácaska; Liszkainé Vas Lídia, Bogviszló; Nerada Máttyás, Budapest; Orbázi István, Tiszaújváros; Rehor Lászlóné, Vajdácaska; Saródy József, Budapest; Sípos Károlyné, Balatonkenese; Szabó János, Komárom; Székely Tamás, Mernye; Széll György dr., Debrecen; Szucsányi Károlyné, Barabás; Tolvaj Sándor, Debrecen; Újvári László, Nagyvarsány; Varga Zoltán, Sátoraljaújhely; Varró Sándorné, Gyömrő.

Nagyon köszönjük a megfejtéseket! 10 részes sorozatunk következő feladványát – helyszűke miatt a karácsonyi számban közöljük.

Hallgatni ezüst, imádkozni arany

Kálvin imakincseiből

Szegénység-gazdagság

Mindenható Isten! Te alászálltál miközénk, s arról is gondoskods, amire nekünk ebben a földi életben szükségünk van, és ami hasznos. Kérünk Téged, engedd meg, hogy mindenben Rád hagyatkozzunk. Add reánk áldásodat, hogy semmiféle kényszerítést vagy erőszakot ne kövessünk el senkivel szemben, sőt még ennek a gondolatától is távol tartjuk magunkat. Így hadd tanuljuk meg ezen a világon elhordozni a szegénységet, mégpedig úgy, hogy közben belső békénk és megnyugvásunk el ne vesszen, sőt inkább abban a lelki gazdagságban növekedjék, amit Te az evangéliumban kínálsz nekünk...

Közbenjárás felsőbbiségért

Mindenható Isten, mennyei Édesatyánk, azt ígérted, hogy kéréseinket meghallgatod, ha azokat a Te szeretett Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében terjesztjük Eléd. Azt halljuk parancsolatodból, hogy imádkozzunk azokért, akiket fölénk helyeztél, a felsőbb-

ségért és kormányzókért, aztán a Te néped minden szükségéért, és majd minden emberért. Így kérünk Téged minden fejedelemért és uraságért, a Te szolgálóidért, akikre rábíztad a Te igazságosságod gyakorlását, kiváltképpen pedig ennek a városnak a vezetőiért, add nekik a Te Lelkedet, és naponta erősítsd őket. Kérünk Téged azokért is, akiket pásztorokul rendeltél, s akikre rábíztad a lelkek gondozását és a Te szent evangéliumod terjesztését, irányítsd és vezesd őket a Te Szentleked által. Aztán kérünk Téged minden emberért, mivel Te az egész világ Üdvözítője vagy. Kiváltképpen könyörgünk azokért, akiket keszettel vagy üldözéssel látogattál meg, akik szegények, börtönben vannak, betegek, vagy üldözöttek, és a testnek vagy a léleknek egyéb próbáit és gyötrelmeit kell kiállniuk...

Ámen.

Istentiszteletre készülve

Mindenható Isten! Te kedvesen meghívtál ismét minket magad elé, még ha nagyot hallók vagy süketek vagyunk is, s változatlan kegyelemmel hívsz minket.

Segíts minket abban, hogy végül önként engedelmeskedjünk Neked, s a Te Igéd kormányozhasson minket, nem csak egy napig, vagy rövid ideig, hanem úgy, hogy folyamatosan követhessünk Téged, míglen egyszer földi vándorútunk véget ér és a Te mennyei nyugodalmadba gyűjtesz minket Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

Fordítás: Dr. Békefy Lajos

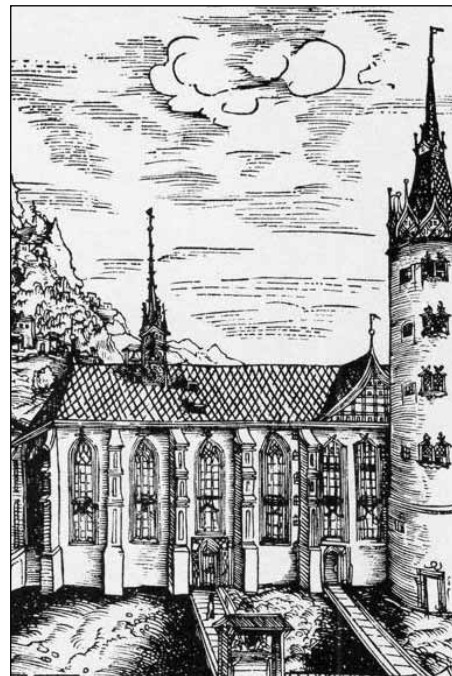
Dr. Tárczy Ferenc

1921–2009

Szövetségünk munkáját aktívan támogató, annak élő hitű tagja, az Újpest-Belsővárosi gyülekezetnek 1945 óta szervező presbitere és 20 éven át főgondnoka hazatért hűségés Urához.

Az ébredés gyermekeként a misszió, a gyülekezet- és egyházépítés bölcs, fáradhatatlan munkása életéért adunk hálát és áldott élete példáját szívünkben megőrizzük.

A Presbiteri Szövetség Elnöksége

A reformáció ünnepe

Ha tudatosítjuk magunkban, hogy a pünkösdi ünnepkörben járunk, a reformáció emlékűnnepe illusztrálja azt a tényt, hogy a Szentlélek az egész egyháztörténet folyamán munkálkodik, eszközöket választ, vezérel, bátorít, lelkesít és elvezet minden igazságra (Jn 16,13).

Már a 16. században szükségét érezték, hogy a reformáció áldásáért hálaadás tétessék. Bugenhagen (1485–1558), Pomeránia reformátora, a különböző tartományok számára szerkesztett rendtartásiban már gondolt erre. A század során többféle dátum fölbukkant. Így Luther születésnapja (nov. 10.); halála napja (febr. 18.); az Ágostai Hitvallás átadásának napja (jún. 25.) stb. Végül is II. János György szász választófejedeleme (1613–80) október 31-ét, a 95 tétel kifüggesztésének napját ajánlotta 1667-ben, s ez a dátum terjedt el.

A lutheránus egyház a Lutherre döntő hatást gyakorló Igét olvassa e napon episztolaként: „Isten ingyen igazít meg kegyelméből” (Róm 3,21-28). A legtöbb református gyülekezetben a hozzá legközelebb eső vasárnapon emlékeznek meg a reformációról; helyénvaló, ha október 31-én este templomi ünnepélyt tartunk, a gyermekgyülekezet szavallataival, énekmondásaival, a reformáció nagy alakjairól szóló előadással, hogy így az ökumenikus mozgalom – egyébként üdvös és hasznos – korában megőrizhessük saját színünket. Fontos a múltbanzés, a reformátorok alakjának felidézése és emlékezetbe vésése (Zsid 13,7), de ugyanilyen fontos a reformáció jelenre vonatkoztatása („Semper reformanda”-elv!), valamint a jövő számára való erőnyerés és magunk elkötelezése is.

A hála, az önvizsgálat és a feladatok meglátása jellemezze reformációi ünneplésünket!

Szénási Sándor